

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O
KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU**

2012.

**HRVATSKA AGENCIJA ZA
NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA**

HANFA

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
Miramarska 24b, 10000 Zagreb
www.hanfa.hr
Telefon: +385 1 6173 200
Telefax: +385 1 4811 406

Grafička priprema: Michel d.o.o.

ISSN 1848-2333

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sadržaj

Uvod	4
1. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja dionica	5
1.1. Uvod	5
1.2. Kapital i podrijetlo kapitala	9
1.2.1. Temeljni kapital	9
1.2.2. Vlasnička struktura	9
1.2.3. Podrijetlo kapitala izdavatelja	11
1.3. Organi izdavatelja	12
1.3.1. Uprava	12
1.3.2. Nadzorni odbor	17
1.3.3. Naknade	21
1.3.4. Naknade članovima uprave izdavatelja dionica	21
1.3.5. Naknade članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica	24
1.3.6. Naknade višem rukovodstvu izdavatelja dionica	25
1.3.7. Transakcije s povezanim osobama	25
1.3.8. Sukob interesa	26
1.3.9. Glavna skupština	27
1.4. Revizija i kontrola	30
1.4.1. Unutarnja revizija i kontrola	30
1.4.2. Upravljanje rizicima društva	31
1.4.3. Vanjska revizija	32
1.5. Odnosi s ulagateljima	32
1.5.1. Internetske stranice izdavatelja	32
1.5.2. Isplata dividende	33
2. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja korporativnih obveznica	34
2.1. Kapital i porijeklo kapitala izdavatelja obveznica	34
2.1.1. Vlasnička struktura izdavatelja obveznica	35
2.1.2. Vlasnička struktura imatelja korporativnih obveznica	37
2.2. Organi izdavatelja	37
2.2.1. Uprava	38
2.2.2. Nadzorni odbor	41
2.3. Naknade	45
2.3.1. Naknade članovima uprave	45
2.3.2. Naknade članovima nadzornog odbora	46
2.3.3. Transakcije s povezanim osobama	47
2.3.4. Sukob interesa	47
2.4. Revizija i kontrola	48
2.4.1. Unutarnja revizija i kontrola	48
2.4.2. Upravljanje rizicima društva	48
2.4.3. Vanjska revizija	48
Popis tablica	49
Popis grafikona	50

Uvod

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa) i treću je godinu zaredom izradila Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju (dalje u tekstu: Izvještaj), u kojem je vidljiva dostignuta razina korporativnog upravljanja izdavatelja čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište u Republici Hrvatskoj.

Korporativno upravljanje na području Europske unije i ostalih zemalja u regiji i svijetu usmjereno je na povećanje odgovornosti relevantnih osoba unutar samog društva te jačanje mehanizama unutarnje i vanjske kontrole, kao i povećanje zahtjeva transparentnosti poslovanja prema dioničarima i ulagateljima.

Izvori podataka

Kao i prethodnih godina, za izradu trećeg broja Izvještaja podaci su prikupljeni direktno od izdavatelja, od Zagrebačke burze d.d. (dalje u tekstu: Zagrebačka burza), od Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. (dalje u tekstu: SKDD) te iz sudskog registra.

Upitnik za izradu godišnjeg izvještaja o korporativnom upravljanju za 2012. godinu (dalje u tekstu: Upitnik) odnosi se na sve izdavatelje koji su bili uvršteni na uređeno tržište Zagrebačke burze na dan 31. prosinca 2012. godine. Upitnik je opsežan i sadrži pitanja o osnovnim podacima izdavatelja, vlastitim dionicama, strukturi uprave i nadzornog odbora, sjednicama uprave i nadzornog odbora, komisijama nadzornog odbora, naknadama i opcijama članovima uprave i nadzornog odbora, svim održanim glavnim skupštinama, Kodeksu korporativnog upravljanja¹, unutarnjoj i vanjskoj kontroli, rizicima, sukobu interesa, isplatama dividendi itd.

Odlukom o izmjeni Odluke o obliku i načinu dostave podataka Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga iz Upitnika za izradu Godišnjeg izvještaja o korporativnom upravljanju, koju je Hanfa donijela na sjednici Upravnog vijeća održanoj dana 22. ožujka 2013., izdavateljima je produžen rok za dostavu Upitnika do 30. lipnja tekuće godine. Unatoč tome, 33 izdavatelja dionica nisu dostavila ispunjeni Upitnik.

Tržište kapitala u 2012. godini

Tijekom 2012. tržište kapitala je nastavilo funkcionirati pod teretom financijske i gospodarske krize. Sveukupni promet na Zagrebačkoj burzi pao je za 35%, čemu je uzrok značajno smanjenje redovnog prometa dionicama od 44% u odnosu na 2011. uz stagnaciju dioničkih indeksa. Dionički indeksi Crobex i Crobex10 2012. godinu su završili na gotovo u bod jednakim razinama kao i 2011. godine. Tržište obveznica zabilježilo je pozitivne rezultate zbog pojačanog interesa za kupnju državnih obveznica Republike Hrvatske pred ulazak u Europsku uniju. Zabilježen je veći broj povlačenja dionica (21) s redovitog tržišta, uzrokovanih pokretanjem stečajnih postupaka nad izdavateljima, temeljem skupštinskih odluka, preoblikovanjima društava iz dioničkih u društva s ograničenom odgovornošću, kao i zbog istiskivanja manjinskih dioničara.

U drugoj polovici 2012. na snagu je stupio Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi. Do kraja 2012. nad dva izdavatelja je pokrenut postupak predstečajne nagodbe, dok je više njih Financijskoj agenciji podnijelo prijedlog za otvaranje postupka predstečajne nagodbe. Za očekivati je da će prvi učinci postupaka predstečajnih nagodbi na tržište kapitala i broj izdavatelja na uređenom tržištu biti vidljivi u 2013. godini.

¹ Kodeks su izradili Zagrebačka burza i Hanfa, a cilj mu je uspostaviti visoke standarde korporativnog upravljanja i transparentnosti poslovanja dioničkih društava. Također, cilj je Kodeksa dobrim i odgovornim upravljanjem te nadziranjem poslovnih i upravljačkih funkcija dioničkih društava zaštititi u prvom redu ulagatelje, a zatim i druge nositelje interesa.

1. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja dionica

1.1. Uvod

Od 184 izdavatelja koja su bila uvrštena na uređeno tržište Zagrebačke burze na dan 31. prosinca 2012. godine, 151 izdavatelj je dostavio ispunjeni Upitnik. Ukupna tržišna kapitalizacija izdavatelja koji su dostavili podatke iznosila je 121,2 mlrd. kuna odnosno 98,16% tržišne kapitalizacije svih uvrštenih izdavatelja. Na dan 31. prosinca 2012. pet izdavatelja bilo je u stečaju, tri u postupku likvidacije, a dva u postupku predstečajne nagodbe.

Broj izdavatelja i dionica

Tijekom 2012. godine nastavljen je trend smanjenja broja izdavatelja na uređenom tržištu.

Na dan 31. prosinca 2012. broj izdavatelja iznosio je 184 i smanjio se za 9,80% u odnosu na godinu prije, kada je bilo uvršteno 20 izdavatelja više (204), odnosno za 14,82% u odnosu na dan 31. prosinca 2010., kada je bilo uvršteno 216 izdavatelja.

Od ukupno 184 izdavatelja na dan 31. prosinca 2012., 21 izdavatelj bio je uvršten na službeno tržište, dok je njih 163 bilo uvršteno na redovito tržište. Na dan 31. prosinca 2011. od ukupno 204 izdavatelja njih 20 bilo je uvršteno na službeno tržište, a 184 na redovito. Na dan 31. prosinca 2010. od ukupno 216 izdavatelja njih 19 bilo je uvršteno na službeno tržište, a 197 na redovito.

Tijekom 2012. broj uvrštenih redovnih dionica smanjio se za 20, odnosno za 9,76% (sa 205 na dan 31. prosinca 2011. na 185 na dan 31. prosinca 2012. godine). Broj uvrštenih povlaštenih dionica smanjio se za 1 te je na dan 31. prosinca 2012. uvršteno 15 povlaštenih dionica.

Dionice kojima se još nije trgovalo

Do dana 31. prosinca 2012. na Zagrebačkoj burzi još se nikada nije trgovalo sa 16 uvrštenih dionica od 12 različitih izdavatelja. To su dionice sljedećih izdavatelja: redovna dionica izdavatelja Brodograđevna industrija 3. MAJ d.d. (3MAJ-R-A), povlaštene dionice izdavatelja Croatia Airlines d.d. (CRAL-P-A, CRAL-P-A1, CRAL-P-A2, CRAL-P-A3, CRAL-P-A4), redovna dionica izdavatelja Dalma d.d. (DALR-R-A), redovna dionica izdavatelja Dalit corp. d.d. (DLTC-R-A), povlaštena dionica izdavatelja Istarska kreditna banka Umag d.d. (IKBA-P-A), redovna dionica izdavatelja Kapitalni fond d.d. (KAPF-R-A), redovna dionica izdavatelja PAN-papirna industrija-trgopromet d.d. (PAN-R-A), povlaštena dionica izdavatelja Plava laguna d.d. (PLAG-P-A), redovna dionica izdavatelja Poljoprivredno poduzeće Orahovica d.d. (PPOR-R-A), povlaštena dionica izdavatelja Pounje d.d. (PUNT-P-A), redovna dionica izdavatelja Vodoprivreda Zagreb d.d. (VDZG-R-A) i redovna dionica izdavatelja Sunce osiguranje d.d. (SCOS-R-A).

U odnosu na dan 31. prosinca 2011. godine, broj uvrštenih dionica kojima se nije trgovalo smanjio se za 4, i to iz sljedećih razloga: ukidanje uvrštenja redovnih dionica izdavatelja Dalmacijavino d.d. (DLVN-R-A), ukidanje uvrštenja redovnih dionica izdavatelja Regeneracija d.d. (RGNC-R-A), ukidanje uvrštenja redovnih dionica izdavatelja Tekstilstroj d.d. (TSTR-R-A) i ukidanje uvrštenja povlaštenih dionica izdavatelja Hoteli Croatia d.d. (HCRC-P-A). Tijekom 2012., a do trenutka prestanka uvrštenja navedenih dionica, istima se nije trgovalo na Zagrebačkoj burzi.

Uvrštenja

Tijekom 2012., kao ni tijekom 2011. godine nije bilo uvrštenja dionica novih izdavatelja ni na službenom ni na redovitom tržištu.

Tijekom 2012. godine 21 izdavatelj povukao je svoje dionice s redovitog, a ni jedan sa službenog tržišta; tijekom 2011. godine 12 izdavatelja povuklo je svoje dionice s redovitog, a ni jedan sa službenog tržišta, dok je u 2010. godini 21 izdavatelj povukao dionice s redovitog, a ni jedan sa službenog tržišta. Tijekom 2012. godine jedan izdavatelj prešao je iz redovitog u službeno tržište (Uljanik d.d.).

Sektorska podjela

a) Podjela na financijski i nefinancijski sektor

Izdavatelji su podijeljeni na financijski i nefinancijski sektor. U financijski sektor ubrajaju se financijske institucije i zatvoreni investicijski fondovi. U nefinancijski sektor ubrajaju se ostale djelatnosti.

Na kraju 2012. godine, od ukupno 184 izdavatelja dionica njih 27 (14,67%), odnosno 20 ako se izdvoje zatvoreni investicijski fondovi, pripadalo je financijskom, a ostalih 157 (85,33%) nefinancijskom sektoru. Na kraju 2011. godine od ukupno 204 izdavatelja dionica njih 27 (13,24%), odnosno 20 ako se izdvoje zatvoreni investicijski fondovi, pripadalo je financijskom, a ostalih 177 (86,76%) nefinancijskom sektoru. Na kraju 2010. godine od ukupno 216 izdavatelja dionica bilo je 28 (12,96%) izdavatelja iz financijskog te 188 (87,04%) iz nefinancijskog sektora.

b) Podjela na grupe djelatnosti

Financijski i nefinancijski sektor podijeljeni su u potkategorije. Financijski sektor podijeljen je na banke, društva za osiguranje i zatvorene investicijske fondove. Nefinancijski sektor podijeljen je na poljoprivredu, industriju (brodogradnja, drvna industrija, energija, farmaceutika, prehrambena industrija (hrana, piće, duhan), kemijsku industriju, metaloprerađivačku industriju, tekstilnu i ostalu industriju) te na građevinarstvo, nekretnine, telekomunikacije, transport, trgovinu, turizam i ostale djelatnosti.

Kretanje broja izdavatelja prema navedenim djelatnostima na kraju 2010., 2011. i 2012. prikazano je u Tablici 1.1.

Tablica 1.1. Podjela izdavatelja prema grupama djelatnosti na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

Grupa djelatnosti	Broj izdavatelja			
	2010.	2011.	2012.	Promjena 2012./2011.
FINANCIJSKI SEKTOR				
Banke	14	14	14	0
Osiguranje	6	6	6	0
ZIF-ovi	8	7	7	0
NEFINANCIJSKI SEKTOR				
Poljoprivreda	7	7	7	0
Industrija				
a. Brodogradnja	4	4	4	0
b. Drvena industrija	4	3	3	0
c. Energija	1	1	1	0
d. Farmaceutika	3	3	3	0
e. Hrana, piće, duhan	25	25	22	-3
f. Kemijska industrija	8	8	5	-3
g. Metaloprerađivačka industrija	12	10	8	-2
h. Tekstilna industrija	9	8	5	-3
i. Ostala industrija	6	6	1	-5
Građevinarstvo	13	12	12	0
Nekretnine	4	4	4	0
Telekomunikacije	5	5	5	0
Transport	12	12	10	-2
Trgovina	20	19	19	0
Turizam	51	46	44	-2
Ostale djelatnosti	4	4	4	0
UKUPNO	216	204	184	-20

Izvor: Hanfa, Zagrebačka burza

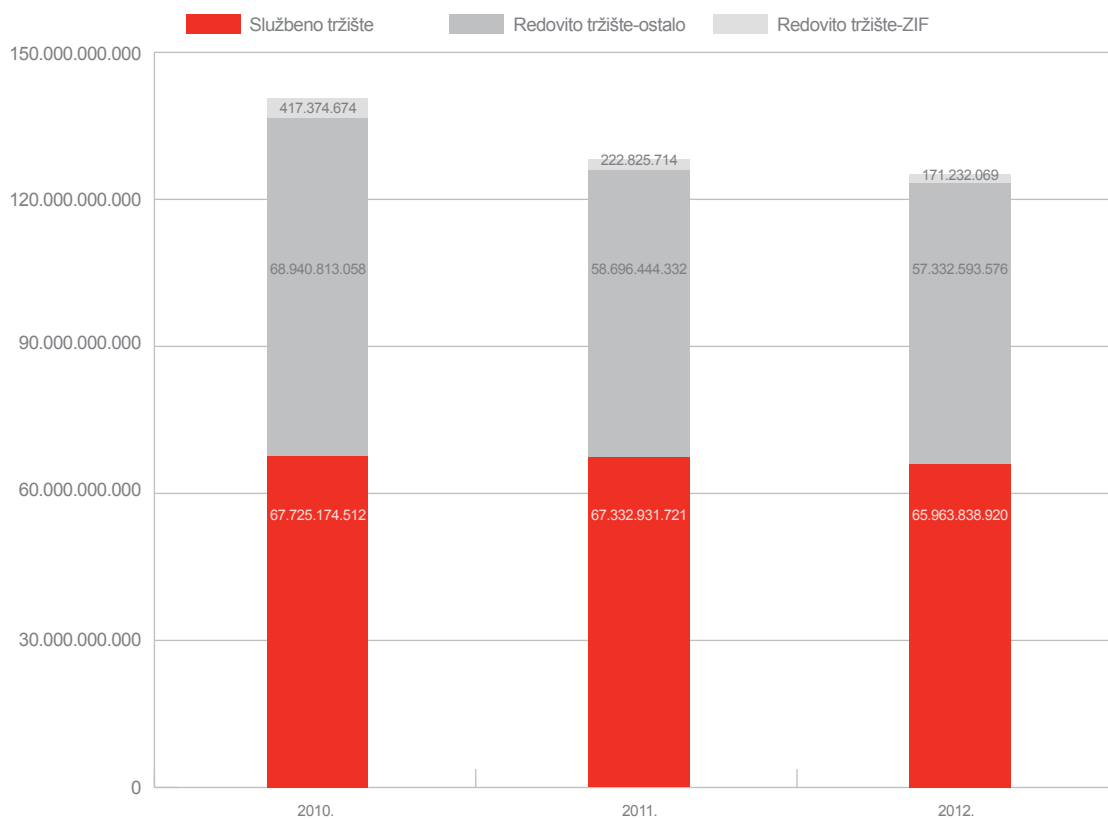
Najveći broj izdavatelja na kraju 2012. bio je iz turističke djelatnosti (ukupno 44, odnosno 46 na kraju 2011., a 51 na kraju 2010.), zatim iz prehrambene industrije (ukupno 22, odnosno 25 na kraju 2011. i 2010.) te iz trgovine (ukupno 19 na kraju 2012. i 2011., odnosno 20 na kraju 2010. godine).

Svih 20 izdavatelja koji su se izvrstili s uređenog tržišta tijekom 2012. bilo je iz nefinancijskog sektora. Najčešći razlog izvrštenja bio je stečaj izdavatelja (9 izdavatelja), odnosno dionice izdavatelja su povučene s uređenog tržišta na zahtjev stečajnih upravitelja. Šest izdavatelja je povuklo dionice s uređenog tržišta temeljem skupštinske odluke. Po dva izdavatelja su izvrstila dionice s uređenog tržišta zbog provedenog postupka istiskivanja manjinskih dioničara, odnosno pripajanja izdavatelja, a jedan izdavatelj se preoblikovao u društvo s ograničenom odgovornošću. Glavna skupština izdavatelja Hoteli Croatia d.d. je tijekom 2012. godine donijela odluku o ukidanju povlaštenosti 402.500 povlaštenih dionica oznake HCRC-P-A i pretvaranju istih u redovne dionice na ime, oznake HCRC-R-A te je slijedom navedenog Zagrebačka burza donijela odluku o ukidanju izvrštenja povlaštenih dionica HCRC-P-A.

Tržišna kapitalizacija

Kretanje tržišne kapitalizacije prema vrstama tržišta na kraju 2010., 2011. i 2012. godine prikazano je na Grafikonu 1.1.

Grafikon 1.1. Tržišna kapitalizacija uređenog tržišta Zagrebačke burze na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

Izvor: Zagrebačka burza

- Tijekom 2012. ukupna tržišna kapitalizacija službenog tržišta pala je za 2,03%, odnosno na dan 31. prosinca 2012. iznosila je 65,96 mlrd. kuna.
- Tijekom 2012. ukupna tržišna kapitalizacija redovitog tržišta pala je za 35,17%, odnosno na dan 31. prosinca 2012. iznosila je 57,5 mlrd. kuna.
- Tržišna kapitalizacija izdavatelja koji su dostavili Upitnik za 2012. godinu (151 izdavatelj), na dan 31. prosinca 2012. iznosila je 121,2 mlrd. kuna.

1.2. Kapital i podrijetlo kapitala

U nastavku su analizirani podaci o temeljnom kapitalu izdavatelja prema podacima iz sudskog registra, tržišna kapitalizacija izdavatelja prema podacima Zagrebačke burze te podaci o distribuciji kapitala, vlasničkoj strukturi te podrijetlu kapitala prema podacima SKDD-a.

1.2.1. Temeljni kapital

Temeljni kapital predstavlja početni kapital izdavatelja kojim izdavatelj započinje poslovanje. Najniži propisani iznos temeljnog kapitala za dionička društva jest 200.000,00 kuna. S aspekta dioničara najvažnija je funkcija temeljnog kapitala da, ovisno o nominalnim iznosima pojedinih dionica na koje je temeljni kapital podijeljen, služi kao mjerilo za uređenje unutarnjih odnosa među dioničarima.

Temeljni kapital 184 izdavatelja dionica na kraju 2012. iznosio je 66,4 mlrd. kuna, dok je na kraju 2011. za 204 izdavatelja iznosio 68,6 mlrd. kuna, odnosno 3,31% više. U odnosu na 2010., kada je bio uvršten 31 izdavatelj više, temeljni kapital povećan je za 0,3 mlrd. kuna.

Iznos temeljnog kapitala izdavatelja dionica kretao se u rasponu od 6,7 mil. kuna do 9 mlrd. kuna.

Šest je izdavatelja tijekom 2012. godine povećalo temeljni kapital, a 12 ih je smanjilo temeljni kapital, od čega su dva izdavatelja i smanjila i povećala temeljni kapital. Ukupni iznos povećanja temeljnog kapitala tijekom 2012. godine iznosio je 1,15 mlrd. kuna, dok je ukupni iznos smanjenja temeljnog kapitala iznosio 1,3 mlrd. kuna.

1.2.2. Vlasnička struktura²

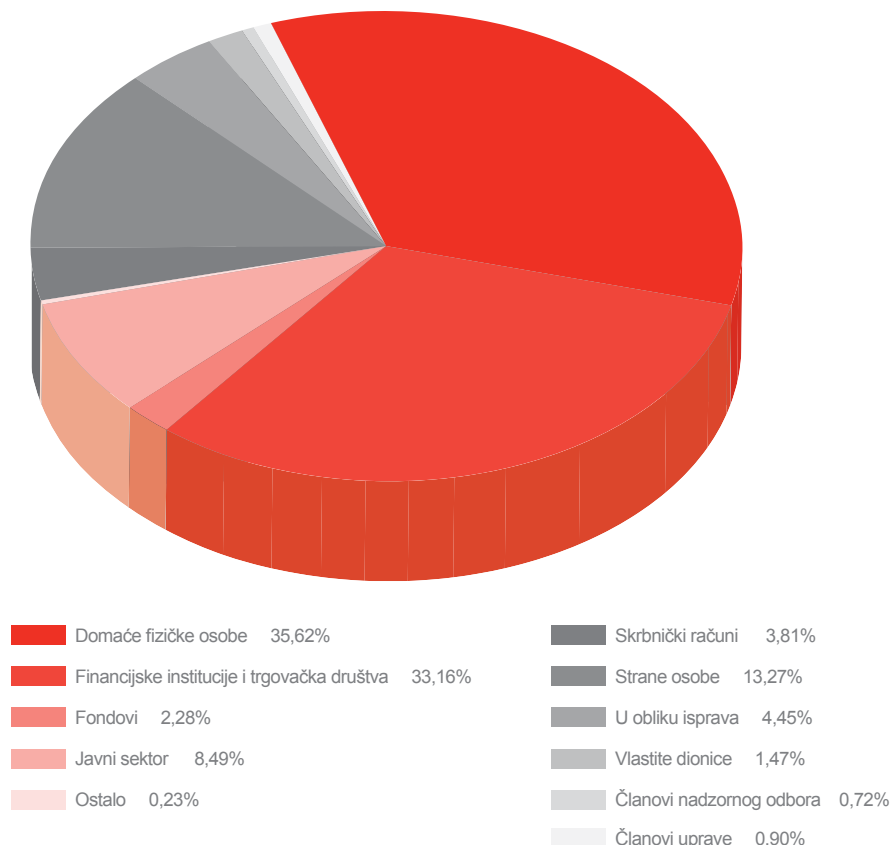
Podaci o vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica izrađeni su na temelju podataka SKDD-a. Vlasnička struktura promatrana je po grupama dioničara na način da ukupan zbroj svih grupa čini 100% vlasničke strukture izdavatelja, što znači da jedan dioničar može biti raspoređen samo u jednu grupu. Grupe na koje je podijeljena struktura dioničkih društava jesu sljedeće:

- vlastite dionice,
- financijske institucije i trgovačka društva,
- fondovi (investicijski i mirovinski fondovi sa sjedištem u Republici Hrvatskoj),
- javni sektor (Republika Hrvatska),
- članovi uprave,
- članovi nadzornog odbora,
- domaće fizičke osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora),
- strane osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora),
- skrbnički računi,
- ostalo.

² Prvo se računa udio svih dionica pojedinog izdavatelja u temeljnom kapitalu, a zatim prosjek svih izdavatelja.

Na Grafikonu 1.2. prikazana je vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31. prosinca 2012. godine prema prethodno navedenim kategorijama.

Grafikon 1.2. Vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31.12.2012. godine

Izvor: SKDD

- U vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica na dan 31. prosinca 2012. najviše su zastupljene domaće fizičke osobe sa 35,62% udjela (2011. 22,06%) i financijske institucije i trgovačka društva sa 33,16% udjela (2011. 33,35%). Javni sektor odnosno Republika Hrvatska smanjila je udjel u odnosu na 2011. godinu sa 14,66% na 8,49%. Također, značajnije smanjenje udjela u vlasničkoj strukturi izdavatelja primjetno je i kod članova uprave (sa 3,29% na 0,9%) i članova nadzornih odbora (sa 4,39% na 0,72%).

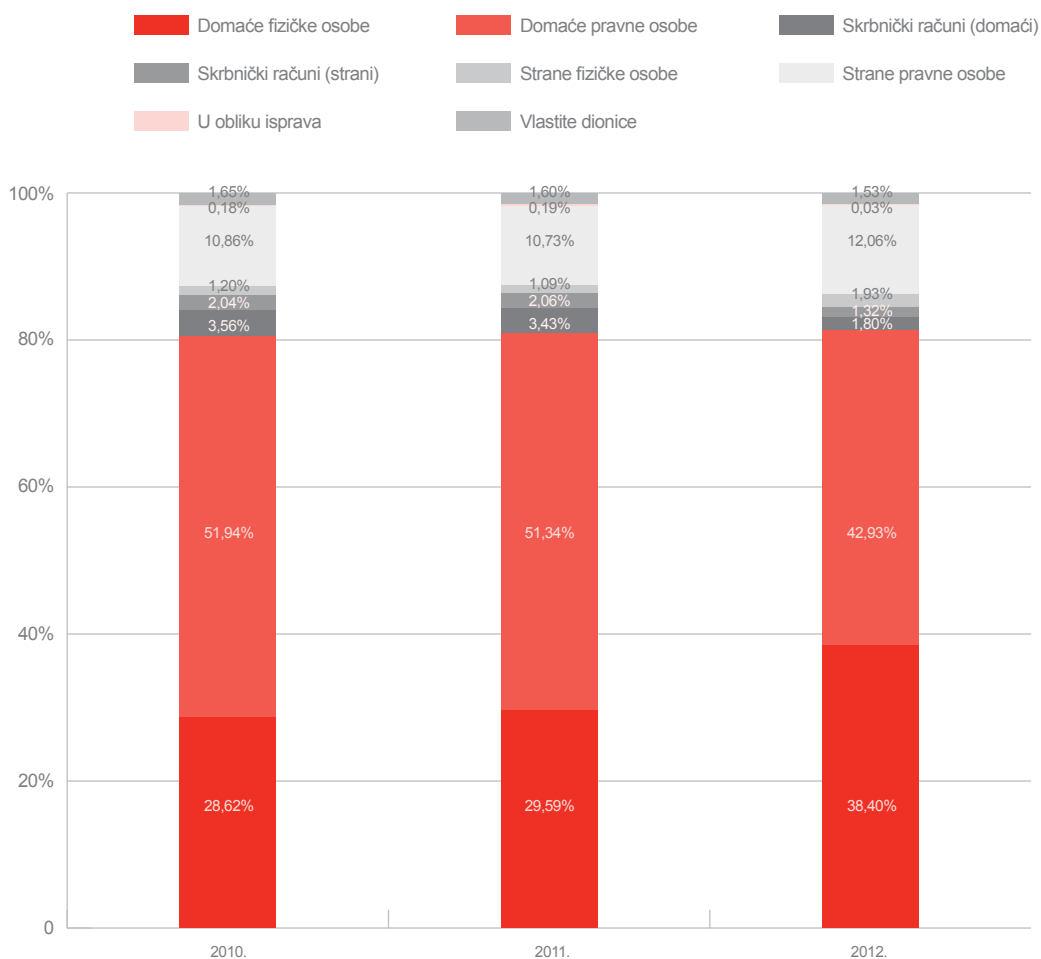
1.2.3. Podrijetlo kapitala izdavatelja

Ne postoje nikakva zakonska ograničenja vezano za podrijetlo kapitala dioničkih društava.

Na Grafikonu 1.3. prikazana je podjela vlasništva pojedinih dionica prema sljedećim kategorijama:

- domaće fizičke osobe
- domaće pravne osobe
- skrbnički računi (domaći)
- skrbnički računi (strani)
- strane fizičke osobe
- strane pravne osobe
- vlastite dionice
- u obliku isprava.

Grafikon 1.3. Podrijetlo kapitala izdavatelja na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

Izvor: SKDD

- Najveći udio u vlasništvu dionica i dalje imaju domaće pravne osobe sa 42,93% (51,34% u 2011. odnosno 51,94% u 2010.), međutim njihov udio u vlasništvu se u odnosu na protekle godine značajno smanjio, dok se povećao udio domaćih fizičkih osoba na 38,40% (29,59% u 2011. odnosno 28,62% u 2010.).
- Udio domaćeg kapitala na dan 31. prosinca 2012. bio je 83,13% (85,79% u 2011. i 85,77% u 2010.), a stranog 15,31% (13,87% u 2011. i 14,10% u 2010.).

1.3. Organi izdavatelja

Sustav upravljanja definiran je u statutu društva. Glavna skupština je obvezan organ. Upravljanje i nadzor društva može biti funkcija jednog organa, odnosno upravnog odbora u monističkom sustavu, ili se može razdvojiti u dva posebna organa: upravu i nadzorni odbor u dualističkom sustavu.

1.3.1. Uprava³

U dualističkom sustavu funkcija uprave jest vođenje i zastupanje društva, a članove uprave imenuje nadzorni odbor. U monističkom sustavu tu funkciju obavljaju izvršni direktori društva koje imenuje glavna skupština. Od ukupnog broja izdavatelja (184) na dan 31. prosinca 2012. dva su imala monistički sustav, dok su preostala 182 izdavatelja imala dualistički sustav. U nastavku je prikazana analiza strukture uprave i nadzornog odbora izdavatelja dionica. Za izdavatelje koji imaju monistički sustav, podaci o izvršnim direktorima i glavnom izvršnom direktoru analiziraju se zajedno s podacima o članovima uprave, dok se podaci o članovima upravnog odbora, zamjeniku i predsjedniku upravnog odbora analiziraju u sklopu podataka o članovima nadzornog odbora izdavatelja koji imaju dualistički sustav. Uprava se može sastojati od jedne ili više osoba (direktora). Broj članova uprave propisuje se statutom izdavatelja. Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine, 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 152/11, 111/12 i 144/12, dalje u tekstu: ZTD) ne propisuje obvezni broj članova uprave. Članovi uprave mogu biti samo fizičke osobe koje su potpuno poslovno sposobne.

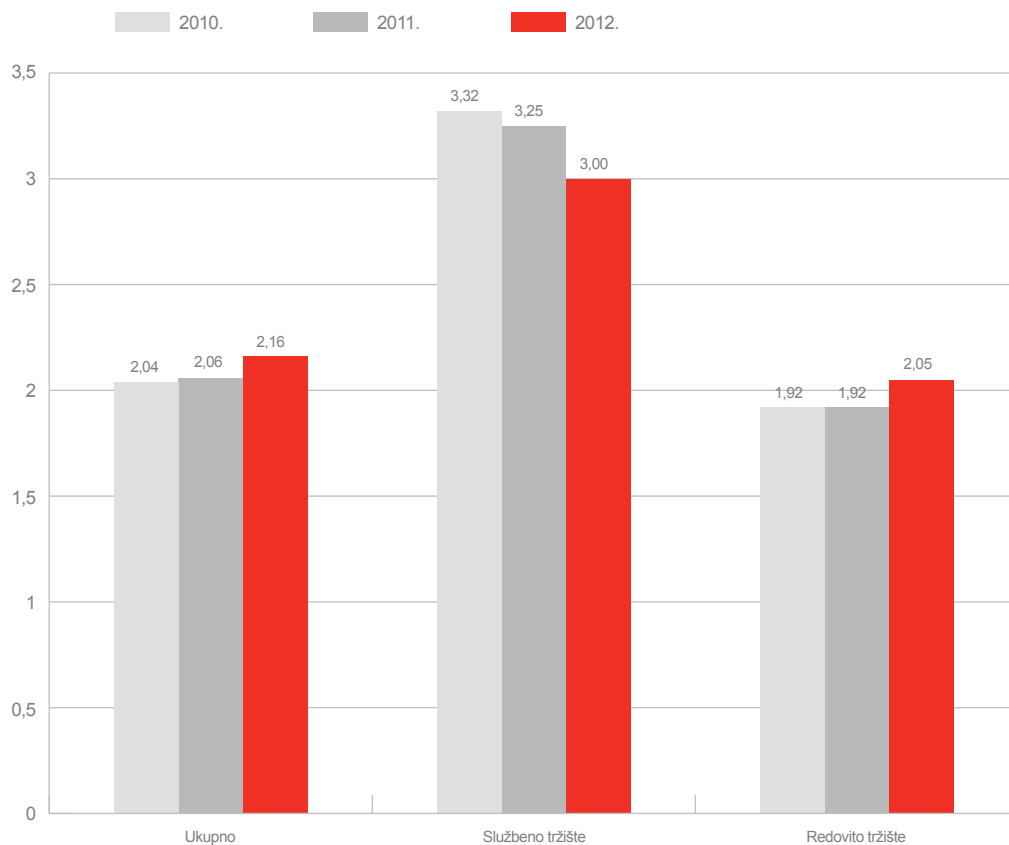
Analizom su obuhvaćeni svi izdavatelji dionica koji su bili uvršteni na uređeno tržište Zagrebačke burze na dan 31. prosinca 2010., 2011. i 2012. godine, osim izdavatelja koji su bili u stečaju ili u likvidaciji na predmetni datum prema podacima iz sudskog registra. Za interpretaciju podataka važan je odnos broja članova uprave i broja analiziranih izdavatelja.

- Na dan 31. prosinca 2012. broj članova uprave kod 176 analiziranih izdavatelja iznosio je 381 (prosječno 2,16 članova uprave u izdavatelju). Prosječan broj članova uprave na dan 31. prosinca 2011. iznosio je 2,06, a na dan 31. prosinca 2010. taj je broj iznosio 2,04.
- Na dan 31. prosinca 2012. godine 77 izdavatelja (43,75%) imalo je samo jednog člana uprave. Jednog člana uprave na dan 31. prosinca 2011. godine imalo je 96 (48,73%), a na dan 31. prosinca 2010. godine 100 izdavatelja (47,62%).
- Najveći broj članova uprave na dan 31. prosinca 2012. iznosio je sedam (2011. jedan izdavatelj je imao 8 članova uprave, a 2010. godine dva izdavatelja su imala 8 članova uprave).

³ Podaci o broju, spolu i adresi prebivališta (domaći/stranci) članova uprave analizirani su prema podacima iz sudskog registra kako bi obuhvatili sve izdavatelje (uključujući one koji nisu dostavili predmetni Upitnik). Potrebno je napomenuti da može postojati određeno odstupanje u broju ukoliko su pojedini izdavatelji kasnili s prijavom promjena u sudski registar.

Na Grafikonu 1.4. prikazan je prosječan broj članova uprave na dan 31. prosinca 2010., 2011. i 2012. godine s obzirom na vrstu tržišta.

Grafikon 1.4. Prosječan broj članova uprave prema vrsti tržišta na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

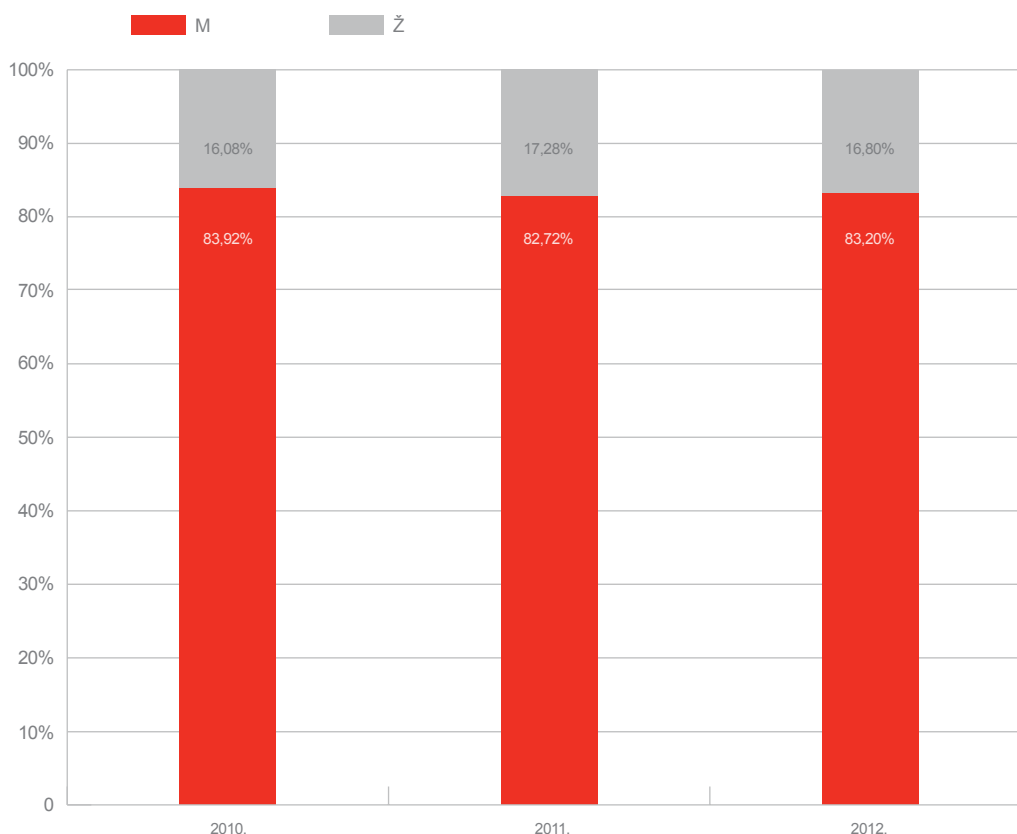
Izvor: sudski registar, Zagrebačka burza

- Prosječan broj članova uprave na dan 31. prosinca 2012. iznosio je 2,16 i povećao se za 4,85% u odnosu na dan 31. prosinca 2011. godine. Broj članova uprave izdatelja na službenom tržištu smanjio se u odnosu na dan 31. prosinca 2011. godine za 7,69%, a na redovitom tržištu je porastao za 6,77%.

Spolna struktura članova uprave

Na Grafikonu 1.5. prikazan je udio muškaraca i žena u upravi izdavatelja na dan 31. prosinca 2010., 2011. i 2012. godine.

Grafikon 1.5. Zastupljenost muškaraca i žena u upravi na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

Izvor: sudski registar

- Na dan 31. prosinca 2012. bilo je 317 (83,20%) članova uprave muškog spola i 64 (16,80%) članice uprave ženskog spola.
- Najveći je udio žena u upravi u sektoru osiguranja (38,46%), a zatim slijede sektori nekretnina i fondova (36,36%), drvne industrije (33,33%) te bankarski sektor (28,89%).

U Nacionalnoj politici za ravnopravnost spolova za razdoblje od 2011. do 2015. godine koju je Hrvatski sabor donio na sjednici 15. srpnja 2011. godine (Narodne novine, 88/11), jedan od ciljeva je da se pri imenovanju članstva nadzornih i upravnih odbora poduzeća u javnom i privatnom sektoru vodi računa o uspostavljanju uravnotežene zastupljenosti obaju spolova na način da podzastupljenog spola, sukladno Zakonu o ravnopravnosti spolova, ne bude manje od 40%.

Iz navedenih podataka vidljivo je kako je zastupljenost žena u upravama izdavatelja još uvijek daleko od ciljane zastupljenosti, a u 2012. godini je u odnosu na prethodnu godinu došlo čak i do blagog smanjenja udjela žena u upravama izdavatelja.

U nastavku su analizirani podaci prema dostavljenim odgovorima iz Upitnika za 2012., 2011. i 2010. godinu.

Poslovník o radu uprave

Uprava može donijeti poslovnik o svome radu ako njegovo donošenje nije po statutu u nadležnosti nadzornog odbora ili ako ga i bez određivanja takve nadležnosti taj organ ne donese. Pitanja koja se inače određuju poslovníkom mogu se urediti statutom. Prema Kodeksu korporativnog upravljanja pravila o radu uprave trebaju sadržavati područje djelovanja i ciljeve, pravila postupanja, pravila za rješavanje sukoba interesa, tajništvo uprave, način sazivanja i vođenja sjednica, donošenje odluka, dnevni red, vođenje zapisnika i ostale dokumentacije te suradnju s nadzornim odborom.

- Ukupno je 61 izdavatelj naveo kako ima interni propis rada uprave (poslovnik o radu uprave) u 2012. godini (isto je naveo 59 izdavatelja u 2011. i 77 izdavatelja u 2010. godini).

Sjednice uprave

- 81 izdavatelj je dostavio podatak o broju održanih sjednica uprave u 2012. godini. Broj održanih sjednica uprave kretao se u rasponu od 1 do 246, a prosječno iznosi 39.
- 40 izdavatelja naveo je kako ima raspored održavanja sjednica uprave za 2012. godinu (36 izdavatelja za 2011. i 48 izdavatelja za 2010. godinu).
- 17 izdavatelja naveo je da ima mogućnost sudjelovanja na sjednicama uprave putem opunomoćenika u 2012. (15 izdavatelja za 2011., odnosno 16 za 2010. godinu).

Plan sukcesije (nasljeđivanja)

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja, nadzorni odbor izdavatelja dužan je osigurati postojanje dugoročnog plana sukcesije, čime se osigurava pažljivo i pravodobno imenovanje nasljednika bilo kojem pojedinom članu uprave izdavatelja. U taj proces treba uključiti i članove rukovodstva.

- Deset izdavatelja naveo je kako ima plan nasljeđivanja članova uprave u 2012. godini. U 2011. godini navedeni plan imalo je šest izdavatelja, a u 2010. njih 12.

Mandati i dužina članstva u upravi

Članove uprave i predsjednika imenuje nadzorni odbor izdavatelja najduže na vrijeme od pet godina te ih se može ponovno imenovati.

- Prosječna dužina članstva u upravi iznosila je 5,75 godina na kraju 2012. godine (na kraju 2011. godine iznosila je 5,68 godina, a na kraju 2010. godine 6,04 godine).
- Redni broj mandata u upravi za 2012. godinu iznosio je 2,01, dok je za 2011. i 2010. godinu iznosio 1,97.

Ostavka člana uprave

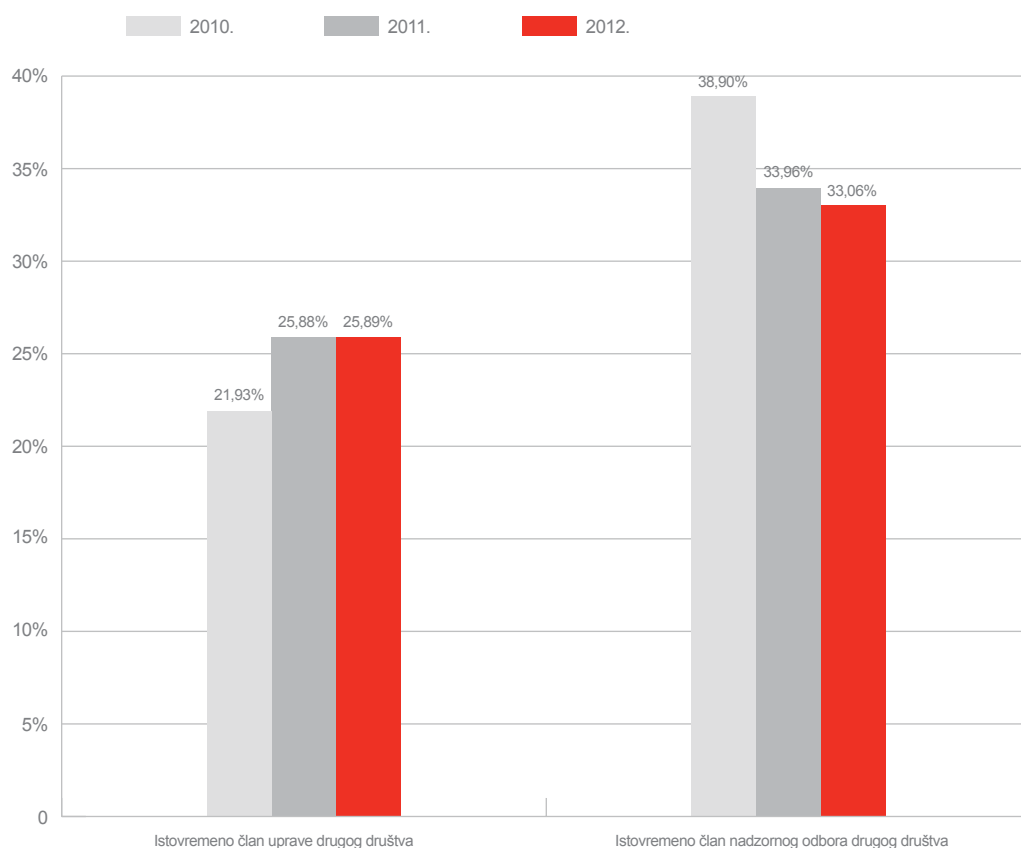
Ostavka je jedan od najčešćih načina prestanka određene funkcije u nekom organu. Ostavka člana uprave podnosi se nadzornom odboru, i to u pisanom obliku.

- Tijekom 2012. godine 26 članova uprave dalo je ostavku prije isteka mandata (od toga dvije žene). Tijekom 2011. godine 19 članova uprave dalo je ostavku (ni jedna žena). Također, i u 2010. godini broj članova uprave koji su dali ostavku iznosio je 19 (od toga dvije žene). Kao najčešći razlozi podnošenja ostavke članova uprave navedeni su osobni razlozi.
- Najviše ostavki članova uprave bilo je u sektoru turizma (6), zatim sektoru nekretnina i fondova (5) te građevinskom sektoru (3).

Višestruko članstvo u upravi/nadzornom odboru

Na Grafikonu 1.6. prikazano je kretanje broja članova uprave koji su istovremeno članovi uprave/nadzornog odbora drugih izdavatelja.

Grafikon 1.6. Broj članova uprave koji su istovremeno članovi uprave/nadzornog odbora drugih izdavatelja u 2010., 2011. i 2012. godini

Izvor: Upitnik

- Od ukupno 336 analiziranih članova uprave (podaci iz 151 dostavljenog Upitnika) za 2012. godinu njih 87 odnosno 25,89% bilo je istovremeno članom uprave drugog društva (u 2011. godini 25,88% analiziranih članova uprave bilo je istovremeno članom uprave drugog društva, a 2010. godine njih 21,93%).
- Istovremeno je članom nadzornog odbora drugog društva bilo 111 članova uprave odnosno njih 33,06% u 2012., 126 članova uprave odnosno njih 33,96% u 2011. te 149 članova uprave odnosno njih 38,90% u 2010. godini.

1.3.2. Nadzorni odbor⁴

Nadzorni odbor glavni je nadzorni organ društva. Članove nadzornog odbora bira glavna skupština društva. Statutom se može predvidjeti da određeni dioničari imenuju određeni broj članova nadzornog odbora. Statutom se također određuje broj članova nadzornog odbora koje biraju zaposleni, prema Zakonu o radu.

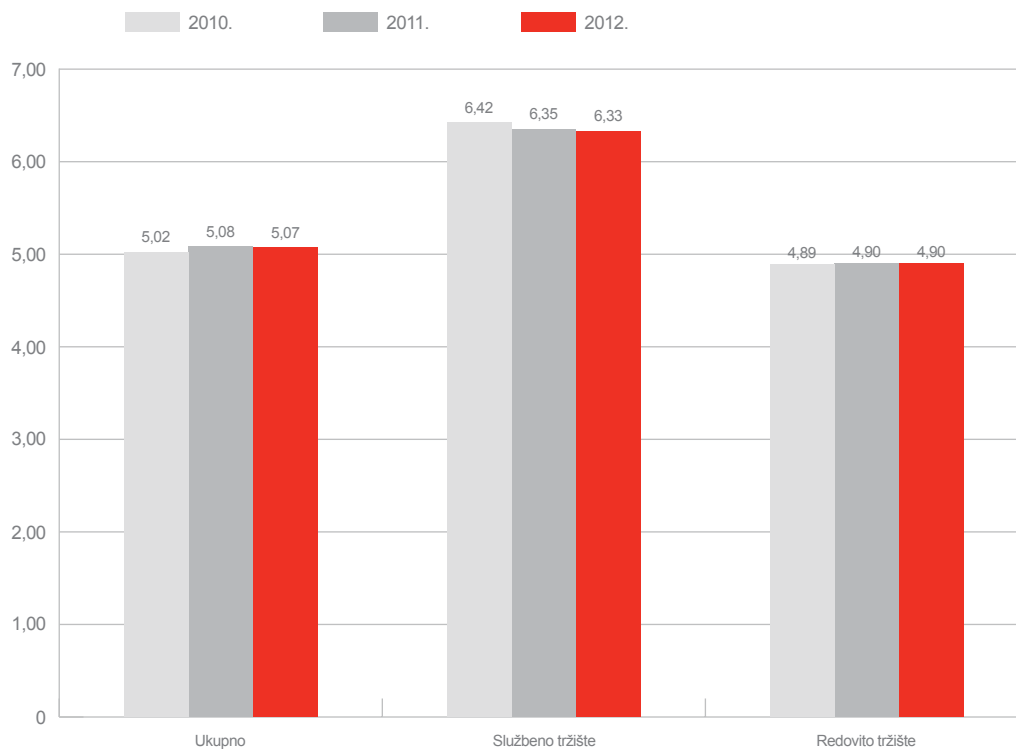
Analizom u nastavku obuhvaćeni su svi izdavatelji dionica koji su bili uvršteni na uređeno tržište Zagrebačke burze na dan 31. prosinca 2010., 2011. i 2012. godine, osim izdavatelja koji su bili u stečaju ili u likvidaciji na predmetni datum prema podacima iz sudskog registra.

- Prosječan broj članova nadzornog odbora neznatno se povećao tijekom promatranih godina sa 5,05 na dan 31. prosinca 2010. i 2011. godine na 5,07 na dan 31. prosinca 2012. godine.
- Minimalan broj članova nadzornog odbora (tri) imalo je 40 izdavatelja na dan 31. prosinca 2012. godine, 47 izdavatelja na dan 31. prosinca 2011. te 48 izdavatelja na dan 31. prosinca 2010. godine.
- Maksimalan broj članova nadzornog odbora u sve tri promatrane godine iznosio je 13, a toliko ih je imao samo jedan izdavatelj u sve tri promatrane godine.
- Prosječan broj članova nadzornog odbora izdavatelja na službenom i redovitom tržištu također je neznatno promijenjen ili je jednak kao i krajem 2011. i 2010. godine.

⁴ Podaci o broju, spolu i adresi prebivališta (domaći/stranci) članova nadzornog odbora analizirani su prema podacima iz sudskog registra kako bi obuhvatili sve izdavatelje (uključujući one koji nisu dostavili predmetni Upitnik). Potrebno je napomenuti da može postojati određeno odstupanje u broju ukoliko su pojedini izdavatelji kasnili s prijavom promjena u sudski registar.

Na Grafikonu 1.7. prikazan je prosječan broj članova nadzornog odbora na dan 31. prosinca 2010., 2011. i 2012. godine s obzirom na vrstu tržišta.

Grafikon 1.7. Prosječan broj članova nadzornog odbora prema vrsti tržišta na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

Izvor: sudski registar, Zagrebačka burza

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja, nadzorni odbor treba biti većinom sastavljen od neovisnih članova koji nisu u poslovnim, obiteljskim i drugim vezama s društvom, većinskim dioničarom ili grupom većinskih dioničara ili članova uprave ili nadzornog odbora društva ili većinskih dioničara.

Glavna karakteristika neovisnih članova nadzornog odbora jest nepostojanje bilo kakvog sukoba interesa. Postojanje neovisnih članova pridonosi donošenju objektivnih odluka vezano za članove uprave, samo društvo i njegove dioničare, kao što su pitanja naknada, nova imenovanja, značajne promjene u vlasničkoj strukturi, zaštita od preuzimanja, velika preuzimanja i funkcija revizije.

Predstavnik radnika/sindikata član je nadzornog odbora kojeg imenuje radničko vijeće. Može biti samo jedan, iako zakon ne ograničava broj predstavnika radnika u nadzornom odboru. Član nadzornog odbora imenovan od strane radničkog vijeća ima isti pravni položaj kao i drugi imenovani članovi nadzornog odbora.

Pravo imenovanja članova nadzornog odbora mogu imati samo određeni dioničari ili svakodobni imatelji određenih dionica (predstavnik značajnog dioničara/grupe dioničara). Imateljima određenih dionica može se statutom dati pravo da imenuju članove nadzornog odbora ako je za prijenos tih dionica potrebna suglasnost društva. Takve dionice ne čine poseban rod dionica. Dioničari mogu u nadzorni odbor imenovati najviše trećinu članova odbora.

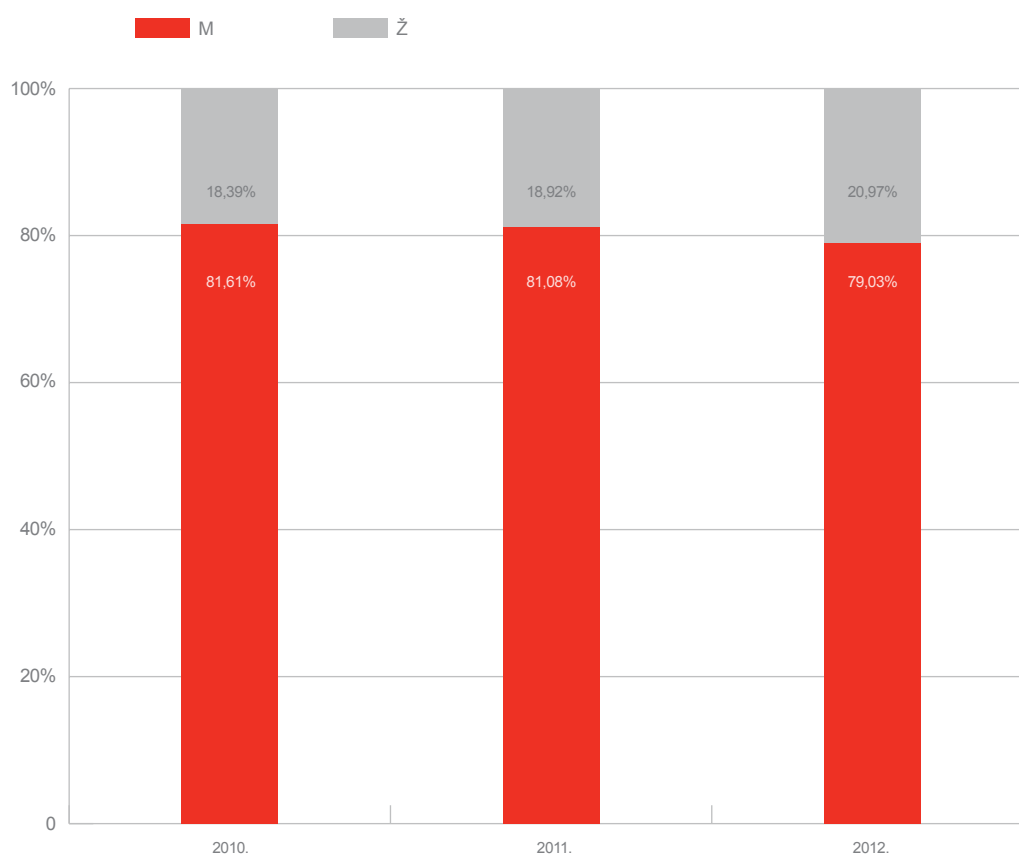
Pri donošenju odluka svi su članovi nadzornog odbora ravnopravni, bez obzira na navedenu trodiobu.

- Prema podacima iz Upitnika za 2012. godinu, neovisni članovi bili su zastupljeni u nadzornom odboru izdavatelja dionica s udjelom od 39,87% (2011. godine udjel neovisnih članova u nadzornom odboru iznosio je 38,68%). Predstavnici radnika/sindikata bili su zastupljeni s udjelom od 11,92% (2011. godine 13,05%), a najveći udio u ukupnom broju svih članova nadzornog odbora imali su predstavnici značajnih dioničara/grupe dioničara s udjelom od 48,21% (2011. godine 48,27%).
- Od ukupno 311 nezavisnih članova nadzornih odbora, najviše njih (54) je u nadzornim odborima izdavatelja iz sektora prehrambene industrije, 45 u nadzornim odborima izdavatelja iz sektora turizma, 32 u nadzornim odborima izdavatelja iz sektora građevinarstva te 30 u nadzornim odborima izdavatelja iz sektora nekretnina i fondova.

Spolna struktura članova nadzornog odbora

Na Grafikonu 1.8. prikazana je zastupljenost muškaraca i žena u nadzornom odboru izdavatelja u 2010., 2011. i 2012. godini.

Grafikon 1.8. Zastupljenost muškaraca i žena u nadzornom odboru izdavatelja u 2010., 2011. i 2012. godini

Izvor: sudski registar

- U 2012. godini bilo je 186 žena od ukupno 887 analiziranih članova nadzornog odbora, što znači da je udio žena iznosio 20,97%. Prosječni udio žena u nadzornom odboru u sve tri analizirane godine iznosio je 19,43%.

- U odnosu na kraj 2011. godine, broj žena u nadzornim odborima se povećao za 10,84%.
- Zastupljenost žena u nadzornim odborima na kraju 2012. godine za 39,06% je veća od zastupljenosti žena u upravama.

U nastavku su analizirani podaci prema dostavljenim odgovorima iz Upitnika za 2012., 2011. i 2010. godinu.

Sjednice nadzornog odbora

- 54 izdavatelja u 2012. godini, odnosno njih 57 u 2011. i 69 u 2010. godini, navelo je da ima raspored održavanja sjednica nadzornog odbora.
- 57 izdavatelja u 2012. godini, odnosno 55 izdavatelja u 2011. i 52 u 2010. godini, navela su kako imaju mogućnost sudjelovanja na sjednicama nadzornog odbora putem opunomoćenika.
- 89 izdavatelja (58,94% izdavatelja koji su dostavili Upitnik) je navelo kako imaju interni propis o radu nadzornog odbora.
- Tijekom 2012. godine nadzorni odbori su održali prosječno 7,95 sjednica, a broj održanih sjednica nadzornog odbora kretao se u rasponu od 1 do 92 sjednice.

Mandati i dužina članstva u nadzornom odboru⁵

- Prosječna dužina članstva u nadzornom odboru tijekom promatranog razdoblja nije se značajnije mijenjala. Na kraju 2012. godine iznosila je 5,22 godine, u prethodnoj godini iznosila je 5,15 godina, dok je u 2010. godini iznosila 5,23 godine.
- Redni broj mandata u nadzornom odboru u 2012. iznosio je u prosjeku 1,98. U 2011. godini iznosio je u prosjeku 1,96, dok je u 2010. iznosio u prosjeku 1,91.

Ostavka člana nadzornog odbora

Tijekom 2012. godine 29 članova nadzornog odbora dalo je ostavku prije isteka mandata, od čega sedam žena te 11 predsjednika nadzornog odbora. Kao najčešći razlozi davanja ostavke navedeni su osobni razlozi.

Komisije nadzornog odbora

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja, nadzorni odbori trebaju ustrojiti sljedeće komisije:

- komisiju za reviziju (revizorski odbor),
- komisiju za imenovanja i
- komisiju za nagrađivanja.

⁵ U nastavku su analizirani podaci o mandatima, ostavkama i višestrukim članstvima članova nadzornog odbora prema podacima iz 151 dostavljenog Upitnika pa se ukupni broj članova nadzornog odbora razlikuje s obzirom na podatke iz sudskog registra koji se odnose na sve izdavatelje.

Većina članova komisija treba biti iz redova neovisnih članova nadzornog odbora. Pojedina komisija treba imati najmanje tri člana. Nadzorni odbor dužan je detaljno propisati mandat i nadležnost komisija koje osniva.

- Najviše izdavatelja imalo je osnovanu komisiju za reviziju, i to njih 76, odnosno 50,33% od onih koji su dostavili popunjeni Upitnik za 2012. godinu (46,55% u 2011. odnosno 44,62% u 2010. godini). Dvanaest izdavatelja je u 2012. godini imalo osnovanu komisiju za nagrađivanja, a njih 10 imalo je osnovanu komisiju za imenovanja.
- Interne procedure rada komisije imalo je 39 komisija za reviziju (51,32%), četiri komisije za imenovanja (40,00%) te sedam komisija za nagrađivanja (58,33%).
- Osim navedenih komisija, četiri izdavatelja navela su kako imaju osnovanu dodatnu komisiju (komisija za korporativno upravljanje, komisija za reviziju i unutarnji nadzor, komisija za strategiju i interesne skupine te odbor za strateški razvoj).
- Ukupno 26 izdavatelja navelo je kako izrađuje izvješća o radu komisija tijekom 2012. godine.

1.3.3. Naknade

Nadzorni odbor izdavatelja odgovoran je za donošenje odluka o naknadama članovima uprave i nadzornog odbora, koje trebaju biti usklađene s dugoročnim interesima izdavatelja i njihovih dioničara. Dobrom praksom smatra se i transparentnost omjera upravljanja, naknada i uspješnosti, koja se postiže tako da izdavatelji javno objave izvještaj o naknadama te da omogućuje dioničarima izražavanje svog mišljenja o politici nagrađivanja.

1.3.4. Naknade članovima uprave izdavatelja dionica

Kriterije i iznos primanja članova uprave određuje nadzorni odbor. U skladu s člankom 247. stavkom 1. ZTD-a pri određivanju ukupnih primitaka pojedinog člana uprave (plaće, sudjelovanja u dobiti, nadoknade izdataka, plaćanja premije osiguranja, provizija i svih ostalih davanja) nadzorni odbor mora brinuti o tome da ukupni iznosi primanja budu u primjerenome odnosu posla koji obavlja član uprave i stanja društva.

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja, nagrada članovima uprave treba se sastojati od:

- fiksnog dijela, koji je nepromjenjiv i ne ovisi o rezultatima poslovanja (plaće, naknade izdataka putnih i drugih troškova, uplata premije osiguranja za život, zdravlje, dodatne premije za mirovinu i sl.),
- varijabilnog dijela, koji je uvjetovan rezultatima poslovanja u određenoj poslovnoj godini (sudjelovanje u dobiti, provizije, tantijemi),
- dioničkih opcija, kao i sličnih instrumenata koji imaju efekt dugoročne stimulacije.

U Tablici 1.2. prikazan je broj izdavatelja koji je dostavio prosječni fiksni i varijabilni bruto iznos isplaćen članovima uprave izdavatelja dionica, prosječni iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima uprave te prosječni novčani iznos opcija koje imaju članovi uprave i odgovarajući iznos tijekom 2012., 2011. i 2010. godine. Iznosi naknada navedeni u Tablici 1.2. predstavljaju prosječne isplaćene iznose za cijelu upravu (ne po članu uprave).

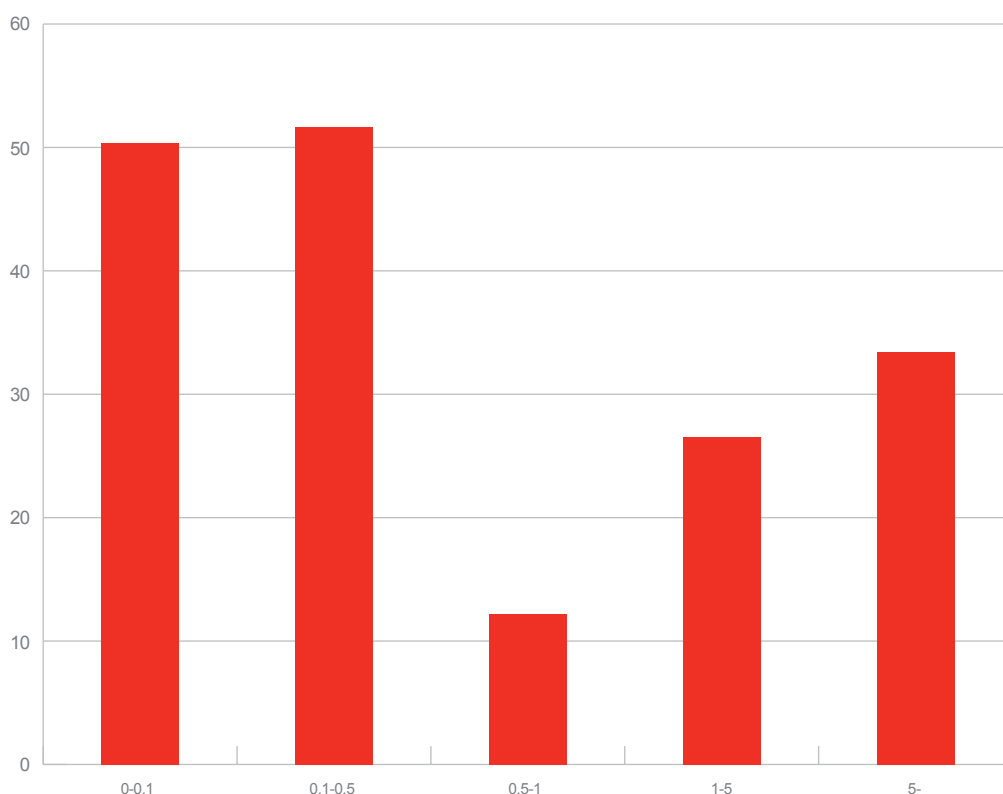
Tablica 1.2. Iznosi naknada članovima uprave izdavatelja dionica tijekom 2012., 2011. i 2010. godine (u kn)

		Prosječni bruto iznos isplaćen članovima uprave tijekom godine		Prosječni iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima uprave	Prosječni novčani iznos opcija koje imaju članovi uprave
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos		
2012.	Broj izdavatelja	104	13	7	5
	Iznos	1.664.924	3.106.514	499.834	3.881.929
2011.	Broj izdavatelja	118	17	10	5
	Iznos	574.882	482.458	334.683	640.528
2010.	Broj izdavatelja	92	16	9	6
	Iznos	470.945	618.455	537.021	1.553.398

Izvor: Upitnik

- Tijekom 2012. godine bruto fiksni iznos isplaćen članovima uprave kretao se u rasponu od 40,3 tis. kuna do 13,4 mil. kuna.
- Tijekom 2012., nominalno najviši bruto fiksni iznosi isplaćeni su članovima uprave u sektoru bankarstva, a zatim slijede sektori turizma, prehrambene industrije i telekomunikacija, dok su nominalno najniži bruto fiksni iznosi isplaćeni članovima uprave u sektoru drvne industrije te metaloprerađivačke i tekstilne industrije.
- Tijekom 2012. bruto varijabilni iznos isplaćen članovima uprave kretao se u rasponu od 34,6 tis. kuna do 19 mil. kuna. I najviši i najniži bruto varijabilni iznos isplaćen članovima uprave tijekom godine bio je kod izdavatelja iz bankarskog sektora.
- Tijekom 2012. ukupni novčani iznos opcija koje imaju članovi uprave kretao se u rasponu od 1,14 mil. kuna do 9,93 mil. kuna.
- Tijekom 2012. ukupni iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima uprave kretao se u rasponu od 66,4 tis. kuna do 1,16 mil. kuna.
- Ukupno 23 izdavatelja su navela da se tijekom 2012. godišnji izvještaj o nagradama članovima uprave podnosio glavnoj skupštini.

Grafikon 1.9. Ukupno isplaćeni bruto fiksni iznos članovima uprave (u mil. kn) tijekom 2012. godine u odnosu na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja (u mlrd. kn)

Izvor: Upitnik, Zagrebačka burza

Izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom 0-0,1 mlrd. kuna u prosjeku su tijekom 2012. isplatili članovima uprave bruto fiksni iznos od 824,5 tis. kuna, izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom 0,1-0,5 mlrd. kuna u prosjeku su isplatili 1,9 mil. kuna, izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom 0,5-1 mlrd. kuna isplatili su 1,8 mil. kuna, izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom 1-5 mlrd. kuna isplatili su 4,26 mil. kuna, dok su izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom većom od 5 mlrd. kuna članovima uprave tijekom 2012. godine u prosjeku isplatili bruto fiksni iznos od 11,27 mil. kuna.

Politika nagrađivanja uprave

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja (poglavlje 6.3. Nagrade) izdavatelj treba objaviti izjavu o politici nagrađivanja uprave i nadzornog odbora kao dio godišnjeg izvješća. Izjava o politici nagrađivanja uprave treba biti stalno dostupna putem internetske stranice izdavatelja.

- Ukupno 27 izdavatelja navelo je da ima politiku nagrađivanja članova uprave za 2012. godinu. Isto je navelo 28 izdavatelja za 2011., odnosno 41 izdavatelj za 2010. godinu.
- Mjesto javne dostupnosti podataka o politici nagrađivanja članova uprave najčešće su internetske stranice izdavatelja, Zagrebačka burza i Hanfa, odnosno Središnji registar propisanih informacija (dalje u tekstu: SRPI).

Otpremnine

- Ukupno 19 izdavatelja navelo je ukupni iznos ugovorenih otpremnina članovima uprave tijekom 2012. godine, a iznosi su se kretali od 51,2 tis. kuna do 14,18 mil. kuna.
- Ukupno devet izdavatelja navelo je ukupni iznos isplaćenih otpremnina članovima uprave tijekom 2012. godine, a iznosi su se kretali od 100 tis. kn do 5,5 mil. kn.
- Tijekom 2012., najviši ukupni iznos bruto isplaćenih otpremnina članovima uprave imao je izdavatelj iz sektora transporta, zatim izdavatelj iz prehrambene industrije te još jedan izdavatelj iz sektora transporta.

1.3.5. Naknade članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica

Prema članku 269. ZTD-a članovima nadzornog odbora može se za njihov rad platiti naknada koja se može odrediti i sudjelovanjem člana nadzornog odbora u dobiti izdavatelja. Naknada se određuje statutom, a može je odobriti i glavna skupština izdavatelja. Naknada mora biti primjerena poslovima koje obavlja član nadzornog odbora i rezultatima izdavatelja.

- Ukupno 30 izdavatelja navelo je kako je visina nagrade članovima nadzornog odbora u 2012. godini određena statutom, a njih 78 navelo je kako visinu nagrade članovima nadzornog odbora određuje glavna skupština. Ostali izdavatelji nisu odgovorili.

U Tablici 1.3. prikazan je broj izdavatelja koji je dostavio prosječni fiksni i varijabilni bruto iznos isplaćen članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica, prosječni iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima nadzornog odbora te prosječni novčani iznos opcija koje imaju članovi nadzornog odbora i odgovarajući iznos tijekom 2012., 2011. i 2010. godine. Iznosi naknada navedeni u Tablici 1.3. predstavljaju prosječne isplaćene iznose za cijeli nadzorni odbor (ne po članu nadzornog odbora).

Tablica 1.3. Iznosi naknada članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica tijekom 2012., 2011. i 2010. godine (u kn)

		Prosječni bruto iznos isplaćen članovima nadzornog odbora tijekom godine		Prosječni iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima nadzornog odbora
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos	
2012.	Broj izdavatelja	106	5	2
	Iznos	389.518	772.636	93.508
2011.	Broj izdavatelja	123	5	2
	Iznos	88.269	115.220	12.322
2010.	Broj izdavatelja	113	5	0
	Iznos	318.064	796.472	0

Izvor: Upitnik

- Ukupno 106 izdavatelja navelo je ukupni bruto fiksni iznos isplaćen članovima nadzornog odbora tijekom 2012. godine. Iznos se kretao između 22,9 tis. kn do 2,07 mil. kn.
- Pet izdavatelja navelo je ukupni bruto varijabilni iznos isplaćen članovima nadzornog odbora tijekom 2012. godine. Iznos se kretao između 16 tis. kn i 1,53 mil. kn.
- Ukupno 25 izdavatelja navelo je kako se godišnji izvještaj o nagradama članovima nadzornog odbora podnosi glavnoj skupštini.

1.3.6. Naknade višem rukovodstvu izdavatelja dionica

- Ukupni bruto fiksni iznos isplaćen višem rukovodstvu tijekom 2012. godine navelo je 85 izdavatelja, a iznosi su se kretali od 104,8 tis. kuna (izdavatelj iz sektora tekstilne industrije) do 36,3 mil. kuna (izdavatelj iz sektora bankarstva). Prosječan bruto fiksni iznos isplaćen višem rukovodstvu tijekom 2012. iznosio je 4,38 mil. kuna.
- Ukupni bruto varijabilni iznos isplaćen višem rukovodstvu tijekom 2012. navelo je 12 izdavatelja, a iznosi su se kretali od 59,5 tis. kuna do 17,9 mil. kuna.
- Ukupni novčani iznos opcija koje ima više rukovodstvo na kraju 2012. navelo je samo dvoje izdavatelja, i to u iznosima od 353,7 tis. kuna i 2,4 mil. kuna.
- Ukupni iznos dogovorenih otpremnina višem rukovodstvu tijekom 2012. navelo je 14 izdavatelja, a iznosi su se kretali od 1 kune do 17,08 mil. kuna.
- Ukupni iznos bruto isplaćenih otpremnina višem rukovodstvu tijekom 2012. navelo je sedam izdavatelja, a iznosi su se kretali od 8 tis. kuna do 3,97 mil. kuna.
- Ukupni iznos ostalih nagrada isplaćenih višem rukovodstvu tijekom 2012. navelo je 12 izdavatelja, a iznosi su se kretali od 25,8 tis. kuna do 1,5 mil. kuna.

1.3.7. Transakcije s povezanim osobama

Ukupno 32 izdavatelja navela su da imaju interni propis postupanja u slučajevima transakcija s povezanim osobama za 2012. godinu. Isto je navelo 26 izdavatelja za 2011. i 29 izdavatelja za 2010. godinu.

U Tablici 1.4. prikazan je prosječni iznos prijavljenih transakcija koje je izdavatelj dionica sklopio sa sljedećim interesnim skupinama: s dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja, s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja, s višim rukovodstvom izdavatelja te unutar grupe kojoj izdavatelj pripada ili joj je na vrhu, tijekom 2010., 2011. i 2012. godine.

Tablica 1.4. Prosječni iznos prijavljenih transakcija s povezanim osobama tijekom 2010., 2011. i 2012. godine (u kn)

		Prosječni bruto novčani iznos poslova (transakcija s povezanim osobama) koje je izdavatelj sklopio s			
		dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja	članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja	višim rukovodstvom izdavatelja	unutar grupe kojoj pripada ili joj je na vrhu
2012.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	49	19	13	61
	Iznos transakcije	359.391.905	2.511.358	4.794.418	439.989.719
2011.	Broj izdavatelja	53	23	13	65
	Iznos	311.242.113	4.190.705	5.857.689	506.438.365
2010.	Broj izdavatelja	45	17	15	74
	Iznos	260.633.182	3.257.705	4.819.829	436.182.269

Izvor: Upitnik

1.3.8. Sukob interesa

Sukob interesa postoji kod člana uprave ili nadzornog odbora odnosno upravnog odbora koji nije neutralan s obzirom na predmet odlučivanja te može utjecati na donošenje odluke na temelju interesa koji se razlikuje od interesa društva.

- Ukupno 30 izdavatelja navelo je da ima interni propis za prepoznavanje, sprječavanje i prijavljivanje sukoba interesa na kraju 2012. godine. Kao osnovne postavke internog propisa u vezi sa sukobom interesa izdavatelji su naveli sljedeće: identificiranje potencijalnih i/ili postojećih sukoba interesa, transparentnost, sprječavanje mita i korupcije, zaštita ulagatelja kroz sprječavanje korištenja povlaštenih informacija, stavljanje transakcija relevantnih osoba pod nadzor i slično.
- Od 30 izdavatelja koliko ih je navelo da ima interni propis za prepoznavanje, sprječavanje i prijavljivanje sukoba interesa na kraju 2012. godine, najviše ih je bilo iz sektora bankarstva (deset) te iz sektora nekretnina i fondova (pet) i sektora turizma (četiri).
- Tijekom 2012. godine kod jednog izdavatelja su prijavljena dva sukoba interesa, dok kod ostalih izdavatelja nije bilo prijavljivanja sukoba interesa. Kod izdavatelja kod kojeg su prijavljena dva slučaja sukoba interesa, osobe u sukobu interesa bile su suzdržane kod donošenja odluka o ulasku u transakcije s povezanim osobama.

1.3.9. Glavna skupština

Glavna skupština jedini je organ izdavatelja u čijem radu mogu izravno sudjelovati svi dioničari. Najvažnija je uloga glavne skupštine izražavanje volje dioničara. Za razliku od uprave i nadzornog odnosno upravnog odbora, glavna skupština nije stalni organ izdavatelja, tj. ona se sastaje ad hoc, ali najmanje jedanput godišnje.

- Prema podacima iz 151 ispunjenog Upitnika, šest izdavatelja nije održalo glavnu skupštinu tijekom 2012. godine. U 2011. godini od 174 izdavatelja koja su ispunila Upitnik, njih tri nisu održala glavnu skupštinu tijekom 2011. godine, dok prema podacima iz 186 ispunjenih Upitnika u 2010. godini, osam izdavatelja nije održalo glavnu skupštinu.
- Četiri izdavatelja su navela razlog neodržavanja glavne skupštine tijekom 2012. godine, a kao razlozi navedeni su: provođenje postupka predstečajne nagodbe, likvidacija društva, poslovanje nije omogućilo održavanje glavne skupštine te da je glavna skupština održana 2013. godine.
- Prema podacima iz 151 ispunjenog Upitnika, 109 izdavatelja navelo je da je održalo samo jednu glavnu skupštinu tijekom 2012. godine, dok je njih 32 održalo dvije glavne skupštine, a njih četiri je održalo tri glavne skupštine tijekom 2012. godine.
- Maksimalan broj održanih glavnih skupština tijekom 2012., 2011. i 2010. godine bio je tri.
- Od ukupno 185 održanih glavnih skupština tijekom 2012. godine 141 skupština je bila redovna, a ostalih 44 su bile izvanredne glavne skupštine.

Glasovanje na daljinu

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja dioničarima treba omogućiti sudjelovanje i osobito glasovanje na glavnoj skupštini uporabom sredstava suvremene komunikacijske tehnologije (npr. elektronički).

- Na glavnoj skupštini omogućeno je glasovanje „na daljinu“ (npr. elektronički) na ukupno osam održanih glavnih skupština od pet izdavatelja tijekom 2012. godine.

Interni propis rada glavne skupštine

- Ukupno 54 izdavatelja navela su kako imaju interni propis rada glavne skupštine za 2012. godinu, od čega je pet izdavatelja mijenjalo navedeni interni propis tijekom 2012. godine.
- Ukupno 31 izdavatelj je naveo kako je tijekom 2012. godine slao pozive na glavnu skupštinu preporučenim pismom.

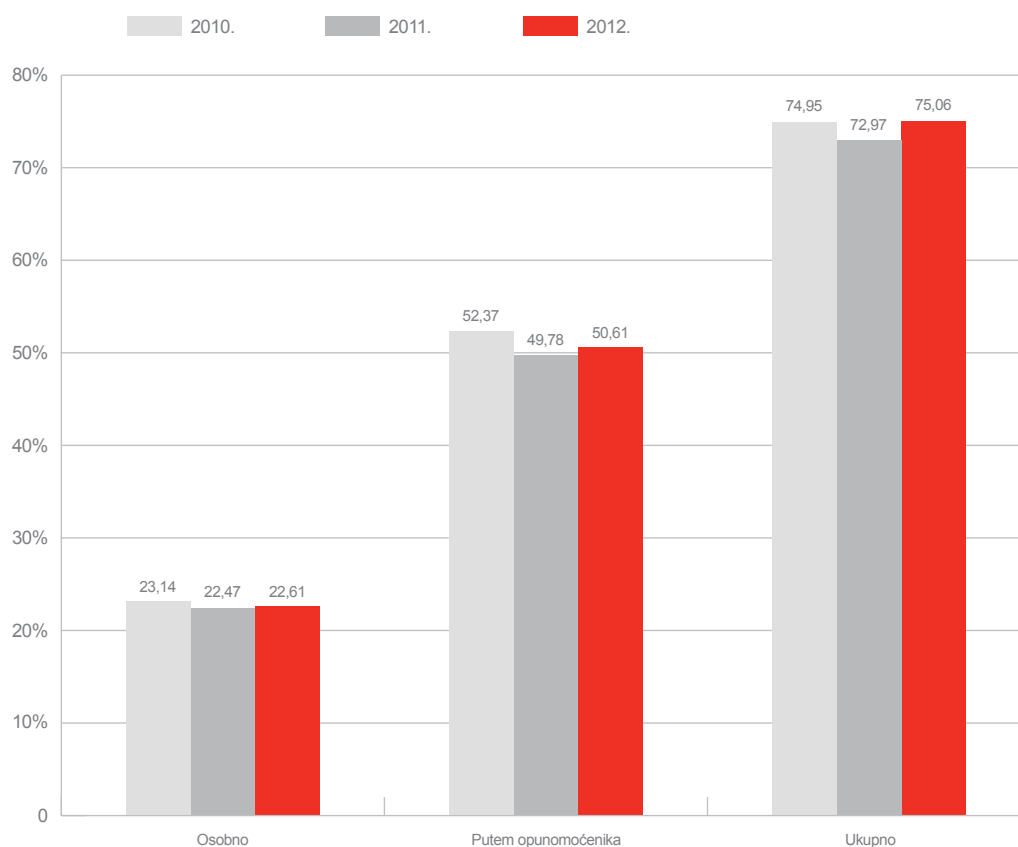
Sudjelovanje na glavnoj skupštini

Temeljno i neotuđivo pravo dioničara jest sudjelovanje u radu glavne skupštine (pravo sudjelovanja). To pravo dioničar može ostvariti i putem zastupnika (osobito ako je pravna osoba), ali ono se najčešće ostvaruje putem opunomoćenika.

Svi članovi organa izdavatelja moraju sudjelovati u radu glavne skupštine. Radi se o obvezi nazočnosti svih članova uprave i nadzornog odbora, odnosno upravnog odbora, a ne samo članova koji podnose izvješća, prijedloge odluka i drugih mjera. Dakle, i oni članovi uprave i nadzornog odbora odnosno upravnog odbora koji nisu izvjestitelji ili predlagatelji dužni su biti nazočni na glavnim skupštinama.

Na Grafikonu 1.10. prikazan je prosječan postotak temeljnog kapitala koji imaju dioničari koji su sudjelovali na glavnoj skupštini te postotak temeljnog kapitala koji imaju dioničari koji su sudjelovali osobno i putem opunomoćenika.

Grafikon 1.10. Sudjelovanje dioničara na glavnim skupštinama tijekom 2010., 2011. i 2012. godine

Izvor: Upitnik

- Postotak temeljnog kapitala koji imaju dioničari koji su sudjelovali na glavnoj skupštini tijekom 2012. godine povećao se za 2,86% u odnosu na prethodnu godinu i iznosio je 75,06%.
- Prosječno je na glavnim skupštinama održanim tijekom 2012. sudjelovalo 25,46 dioničara.
- Postotak prosječnog sudjelovanje dioničara na glavnim skupštinama u 2010., 2011. i 2012. godini iznosio je ukupno 74,33%, od čega osobnog sudjelovanja 22,74%, a sudjelovanja putem opunomoćenika 50,92%.
- Postotak temeljnog kapitala koji čine članovi uprave i nadzornog odbora koji su sudjelovali kao dioničari na održanoj glavnoj skupštini u 2012. godini iznosio je 8,26%.
- Tijekom 2012. godine postotak temeljnog kapitala koji čine dioničari koji su na održanoj glavnoj skupštini glasovali „na daljinu“ iznosio je 0,39%.

Ograničenja glasanja, uvjeti sudjelovanja i donošenje odluka

Dioničaru se općenito ne može oduzeti pravo glasa. U određenim je prilikama ostvarivanje prava glasa na glavnoj skupštini isključeno samim zakonom. To su slučajevi kada postoje sukobi interesa između pojedinog dioničara i interesa izdavatelja.

- Pojednim dioničarima na glavnoj skupštini bilo je ograničeno pravo glasa, i to na 13 glavnih skupština tijekom 2012. godine. Kao najčešći razlog ograničenja prava glasa naveden je članak 293. stavak 1. ZTD-a (davanje razrješnice članu uprave ili nadzornog odnosno upravnog odbora). Sukladno navedenoj odredbi ZTD-a nitko ne može ostvarivati pravo glasa za sebe ni za nekoga drugoga kada se odlučuje o tome da li da mu se dade razrješnica, o njegovu oslobođenju od neke obveze ili o ostvarenju zahtjeva kojega društvo ima prema njemu. Za dionice iz kojih dioničar na taj način ne može ostvarivati pravo glasa, to za njega ne mogu učiniti ni druge osobe.

1.4. Revizija i kontrola

Revizija i kontrola su važni mehanizmi samoregulacije izdavatelja. U nastavku je obuhvaćena analiza unutarnje i vanjske revizije odnosno kontrole izdavatelja.

Unutarnja je kontrola glavni mehanizam regulacije poslovanja unutar samog društva odnosno izdavatelja, pa tako i samog korporativnog upravljanja.

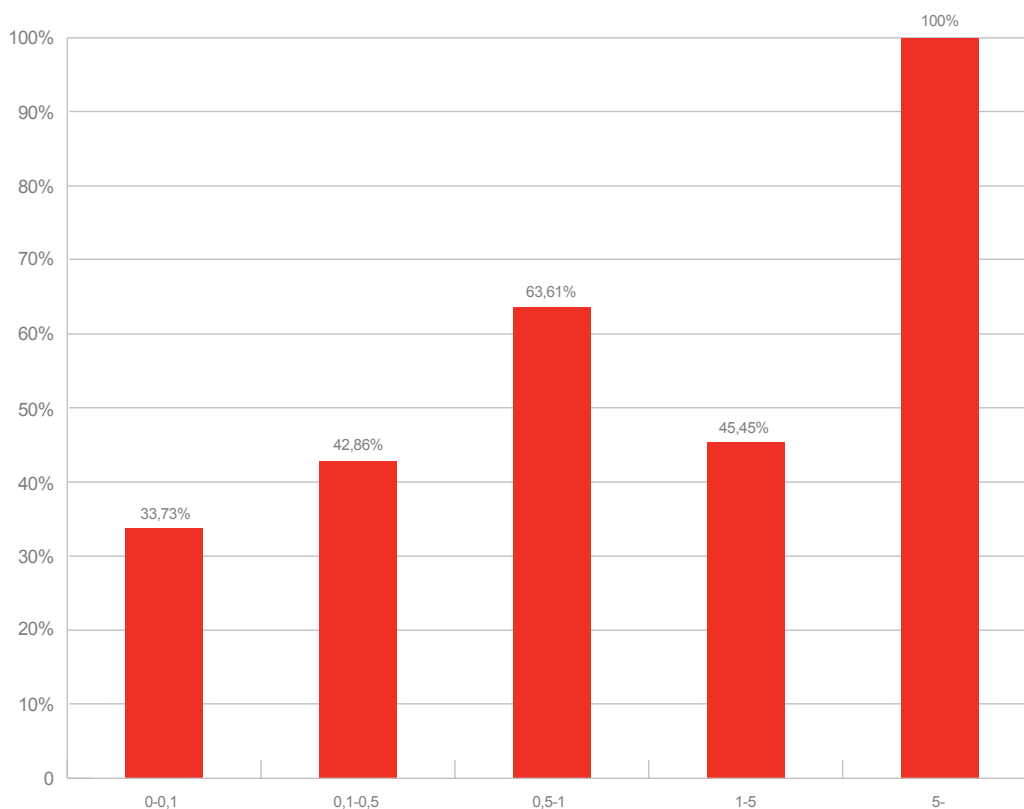
1.4.1. Unutarnja revizija i kontrola

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja zadaća je unutarnjih revizora provođenje unutarnje revizije te provjera poštivanja propisa, smjernica i uputa. Unutarnji revizor izvješće o rezultatima poslovanja podnosi izravno komisiji za reviziju (revizorskom odboru), odnosno nadzornom odboru društva.

Jedan od preduvjeta kvalitetnog korporativnog upravljanja u interesu svih dioničara jesu adekvatno ustrojene i učinkovite funkcije unutarnje revizije i unutarnje kontrole.

- Ukupno 62 izdavatelja koja su dostavila Upitnik za 2012. godinu, odnosno njih 41,06%, navela su kako imaju ustrojen sustav unutarnje revizije (2011. godine sustav unutarnje revizije imalo je 37,93% izdavatelja koji su dostavili Upitnik, a 2010. godine njih 34,41%).
- 62 izdavatelja koja imaju ustrojen sustav unutarnje revizije imaju ukupnu tržišnu kapitalizaciju na dan 31. prosinca 2012. u iznosu od 95,4 mlrd. kuna (ukupna tržišna kapitalizacija 151 izdavatelja koji su dostavili Upitnik za 2012. godinu iznosila je na dan 31. prosinca 2012. 121,2 mlrd. kn).
- Najviše izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije dolazi iz turističkog i bankarskog sektora (14 iz svakoga), a zatim slijede izdavatelji iz sektora prehrambene industrije (sedam) i sektora osiguranja (šest).
- Ukupno 101 izdavatelj koji je dostavio Upitnik za 2012. godinu, odnosno njih 66,89%, naveo je kako ima ustrojen sustav unutarnje kontrole (60,34% 2011. te 61,29% 2010.).
- Najviše izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje kontrole dolazi iz turističkog sektora (27), a zatim slijede izdavatelji iz bankarskog sektora (14), prehrambene industrije (11) i sektora osiguranja (šest).
- Iz navedenih podataka vidljivo je kako izdavatelji sve više prepoznaju važnost postojanja sustava unutarnje kontrole i revizije.

Grafikon 1.11. Udio izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mlrd.kn.)

Izvor: Upitnik, Zagrebačka burza

1.4.2. Upravljanje rizicima društva

Upravljanje rizicima u društvu od iznimne je važnosti, što se najbolje pokazalo i pokazuje se u vrijeme gospodarske i financijske krize te otežanih uvjeta poslovanja. Propisima je uređeno mjerenje prudencijalnih rizika, koji obuhvaćaju tržišni, kreditni i operativni rizik te rizik likvidnosti. Pored navedenih, postoji i cijeli niz rizika koji se mogu pojaviti tijekom poslovanja određenog društva.

- Ukupno 46 izdavatelja navelo je da ima propisan interni propis za prepoznavanje, upravljanje i sprječavanje nastanka rizika.
- Ukupno 39 izdavatelja navelo je kako je imenovalo osobu zaduženu za upravljanje rizicima.
- Ukupno 54 izdavatelja navela su kako se tijekom 2012. godine materijalizirao neki od rizika. Najčešći rizici koji su se materijalizirali jesu: rizik likvidnosti, valutni, tržišni i kreditni rizik. Kao uzroke nastanka materijaliziranih rizika izdavatelji su naveli sljedeće: promjena tečaja, ekonomska i gospodarska kriza, političko okruženje, problemi u naplati potraživanja i sl.
- Prema podacima iz dostavljenih Upitnika, rizici su se najviše realizirali kod izdavatelja iz sektora prehrambene industrije i bankarstva (osam izdavatelja iz svakog sektora), zatim turističkog sektora (sedam izdavatelja), sektora nekretnina i fondova (pet izdavatelja) te sektora građevinarstva i osiguranja (četiri izdavatelja iz svakog sektora).

1.4.3. Vanjska revizija

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja društvo je dužno imati neovisne ovlaštene vanjske revizore kao važan instrument korporativnog upravljanja. Njihova je osnovna funkcija osigurati da financijski izvještaji društva adekvatno odražavaju stvarno stanje društva u cjelini. Neovisnim vanjskim revizorom smatra se onaj revizor koji nije vlasnički ni interesno povezan s društvom te ne pruža nikakve druge usluge društvu.

Revizori imaju ključnu ulogu u osiguranju da su financijski izvještaji pripremljeni na fer i pošten način.

- U 151 dostavljenom Upitniku za 2012. godinu navedeno je 44 različitih revizorskih društava. Najveći broj izdavatelja koji koriste usluge istog revizorskog društva jest 20.
- 50 izdavatelja je u 2012. godini koristilo usluge najvećih revizorskih društava (engl. *the Big Four*).
- Prosječan broj godina korištenja usluga istog revizorskog društva od strane izdavatelja iznosi 6,81.
- Prosječan broj godina korištenja usluga istog ovlaštenog revizora u istom revizorskom društvu iznosi 4,94.
- Ukupno 139 izdavatelja navelo je bruto novčani iznos plaćen vanjskom revizorskom društvu za pružene usluge revizije tijekom 2012. godine. On prosječno iznosi 271.092 kune, a kretao se u rasponu od 12 tis. kuna do gotovo 3,8 mil. kuna. Prosječni bruto novčani iznos isplaćen vanjskom revizorskom društvu 2011. godine iznosio je 545 tis. kuna.
- 16 izdavatelja navelo je da je tijekom 2012. godine isplatilo vanjskom revizorskom društvu novčani iznos za usluge različite od revizije. Prosječan isplaćen bruto novčani iznos iznosio je 161.432 kune, a kretao se u rasponu od 12,5 tis. kuna do nešto manje od 1,4 mil. kuna. Kao ostale usluge koje su vanjski revizori pružali izdavateljima tijekom 2012. godine navedeno je: posebna revizija, usluge prijevoda, revizija pripajanja, konzultacije, stručna predavanja i sl.
- Ni jedan izdavatelj nije naveo da postoji povezanost vanjskog revizorskog društva i revizora s izdavateljem odnosno članovima uprave i nadzornog odbora te višeg rukovodećeg kadra izdavatelja (rodbinska i poslovna).

1.5. Odnosi s ulagateljima

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja uprava izdavatelja dužna je ulagateljima učiniti dostupnim točne i precizne podatke koji se odnose i na pozitivne i na negativne strane poslovanja izdavatelja, kako bi se ulagateljima omogućilo da na ispravan način razumiju i prosude stanje izdavatelja te na temelju tako prikupljenih podataka donesu odluke o svojim ulaganjima.

1.5.1. Internetske stranice izdavatelja

Izdavatelj je dužan, putem vlastitih javno dostupnih internetskih stranica, osigurati učinkovitu i praktičnu razmjenu informacija. Prema Kodeksu korporativnog upravljanja, radi jednakog odnosa prema svim dioničarima, neovisno o državi podrijetla, izdavatelj sve podatke koje objavljuje treba objaviti na svojoj internetskoj stranici na hrvatskom i na engleskom jeziku.

- Na temelju podataka iz 151 dostavljenog Upitnika, 149 izdavatelja dionica, odnosno 98,68%, odgovorilo je da ima vlastite internetske stranice na hrvatskom jeziku, a 93 izdavatelja, odnosno 61,59%, odgovorila su da imaju vlastite internetske stranice na engleskom jeziku krajem 2012. godine.
- Od dva izdavatelja koja nemaju vlastite internetske stranice, jedan je iz sektora drvne industrije, a jedan iz sektora građevinarstva. Njihova ukupna tržišna kapitalizacija na kraju 2012. godine iznosila je 64,15 mil. kuna.
- Ukupno 49 izdavatelja, odnosno njih 32,45%, navelo je da ima ustrojen zaseban odjel ili zaposlenike koji su isključivo zaduženi za odnose s javnošću (ulagateljima) za 2012. godinu. Ustrojen zaseban odjel ili zaposlenike koji su isključivo zaduženi za odnose s javnošću (ulagateljima) ima najviše izdavatelja iz turističkog sektora (deset), prehrambene industrije (osam) te bankarskog sektora (šest).
- Ukupno četiri izdavatelja su na kraju 2012. godine imala sklopljen ugovor s održavateljem tržišta (engl. *market maker*). Njihova ukupna tržišna kapitalizacija na kraju 2012. godine iznosila je 4,02 mlrd. kuna, a tri izdavatelja su bila i u sastavu indeksa Crobex (Atlantic Grupa d.d., Ledo d.d. i AD-Plastik d.d.).
- 44 izdavatelja, odnosno njih 29,14%, navelo je kako ima objavljen kalendar važnih događanja (na svojim internetskim stranicama). U 2011. godini 28,16% izdavatelja navelo je kako ima objavljen kalendar važnih događanja (na svojim internetskim stranicama).
- Ukupno 29 izdavatelja navelo je da je održalo jednu ili više konferencija za novinare tijekom 2012. godine. Najveći broj konferencija za novinare koje je održao jedan izdavatelj jest 25, a najčešće su izdavatelji održali samo jednu konferenciju za novinare. Kao najčešći razlozi sazivanja konferencija za novinare navedeni su: predstavljanje rezultata poslovanja (uključujući i financijske podatke) i značajnih poslova, potpisivanje značajnih ugovora, prezentiranje proizvoda, promocija, najava investicija i događanja, vlasničko restrukturiranje, dokapitalizacija javnom ponudom, sponzorstva i sl.

1.5.2. Isplata dividende

Vlasništvo nad dionicom daje njenom vlasniku pravo na isplatu dividende. Odluku o isplati dividende donosi glavna skupština na prijedlog uprave društva. Dividenda se može isplatiti u novcu ili u dionicama. Također, uprava društva uz suglasnost nadzornog odbora može donijeti odluku o isplati predujma dividende.

- Na temelju podataka iz 151 dostavljenog Upitnika, 31 izdavatelj dionica, odnosno njih 20,53%, donijelo je odluku o isplati dividende tijekom 2012. godine.
- Prosječan iznos dividende po dionici u 2012. godini iznosio je 42,40 kuna.
- Najviše izdavatelja koji su tijekom 2012. godine donijeli odluku o isplati dividende bilo je iz sektora prehrambene industrije (šest), turističkog sektora (pet) te sektora bankarstva (četiri).
- Ukupna tržišna kapitalizacija izdavatelja koji su tijekom 2012. donijeli odluku o isplati dividende na kraju 2012. godine iznosila je 96,08 mlrd. kuna. Najveću tržišnu kapitalizaciju od izdavatelja koji su donijeli odluku o isplati dividende u 2012. godini imao je izdavatelj iz sektora energetske industrije (39,2 mlrd kuna), a najmanju izdavatelj iz sektora industrija-razno (6,3 mil. kuna).

2. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja korporativnih obveznica

- Na kraju 2012. godine bilo je izdano ukupno 15 obveznica od 14 različitih izdavatelja.
- Kamata se kretala od 5,0000% do 12,0000%, odnosno u prosjeku je iznosila 7,6917%.
- Dva izdavatelja prvi su put uvrstila korporativne obveznice na službeno tržište Zagrebačke burze.
- Četiri izdavatelja povukla su korporativne obveznice sa službenog tržišta, odnosno njihove su obveznice dospjele tijekom 2012. godine. Navedene obveznice nisu zamijenjene novima.
- Na kraju 2012. godine jedan izdavatelj obveznica bio je iz financijskog, a ostalih 13 iz nefinancijskog sektora. Iz nefinancijskog sektora, na kraju 2012. godine, najviše izdavatelja obveznica (četiri) bavilo se telekomunikacijama, po dva izdavatelja bavila su se trgovinom, građevinarstvom i ostalim djelatnostima, dok se po jedan izdavatelj bavio energijom, farmaceutikom i transportom.
- Ni jedan izdavatelj korporativnih obveznica nije na dan 31. prosinca 2012. godine bio u stečaju ili u postupku predstečajne nagodbe.

2.1. Kapital i porijeklo kapitala izdavatelja obveznica

Temeljni kapital

U Tablici 2.1. prikazani su podaci o temeljnom kapitalu izdavatelja korporativnih obveznica i izdavatelja dionica i korporativnih obveznica.

Tablica 2.1. Temeljni kapital izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

Izdavatelji obveznica	Broj izdavatelja				2010.	2011.	2012.
	2010.	2011.	2012.				
s uvrštenim dionicama	5	3	3	Temeljni kapital	2.390.961.600	631.588.700	494.276.000
				Tržišna kapitalizacija	833.960.000	306.576.680	236.244.592
bez uvrštenih dionica	11	11	11	Temeljni kapital	25.000.850.448	22.996.963.848	22.882.547.500
				Tržišna kapitalizacija	3.534.636.174	2.877.066.455	1.434.075.625
UKUPNO	16	14	14	Temeljni kapital	27.391.812.048	23.628.552.548	23.376.823.500
				Tržišna kapitalizacija	4.368.596.174	3.183.643.135	1.670.320.218

Izvor: sudski registar, Zagrebačka burza

- Od 14 izdavatelja samo su tri imala uvrštene i dionice na uređenom tržištu Zagrebačke burze na kraju 2012. godine.
- Ukupni temeljni kapital svih izdavatelja korporativnih obveznica smanjio se za 1,07% na kraju 2012. u odnosu na godinu prije. Temeljni kapital izdavatelja korporativnih obveznica s uvrštenim dionicama smanjio se za 21,74% na kraju 2012. u odnosu na godinu prije, dok se temeljni kapital izdavatelja korporativnih obveznica bez uvrštenih dionica smanjio za 0,5%.
- Ukupna tržišna kapitalizacija korporativnih obveznica smanjila se za 47,53% na kraju 2012. u odnosu na prethodnu godinu. Tržišna kapitalizacija korporativnih obveznica izdavatelja s uvrštenim dionicama smanjila se za 22,94% na kraju 2012. u odnosu na prethodnu godinu, dok se tržišna kapitalizacija korporativnih obveznica izdavatelja bez uvrštenih dionica smanjila za 50,16%.

2.1.1. Vlasnička struktura izdavatelja obveznica

Podaci o vlasničkoj strukturi izdavatelja obveznica izrađeni su na temelju podataka SKDD-a i stoga su analizirani samo izdavatelji korporativnih obveznica koji su osnovani kao dionička društva (11 izdavatelja).

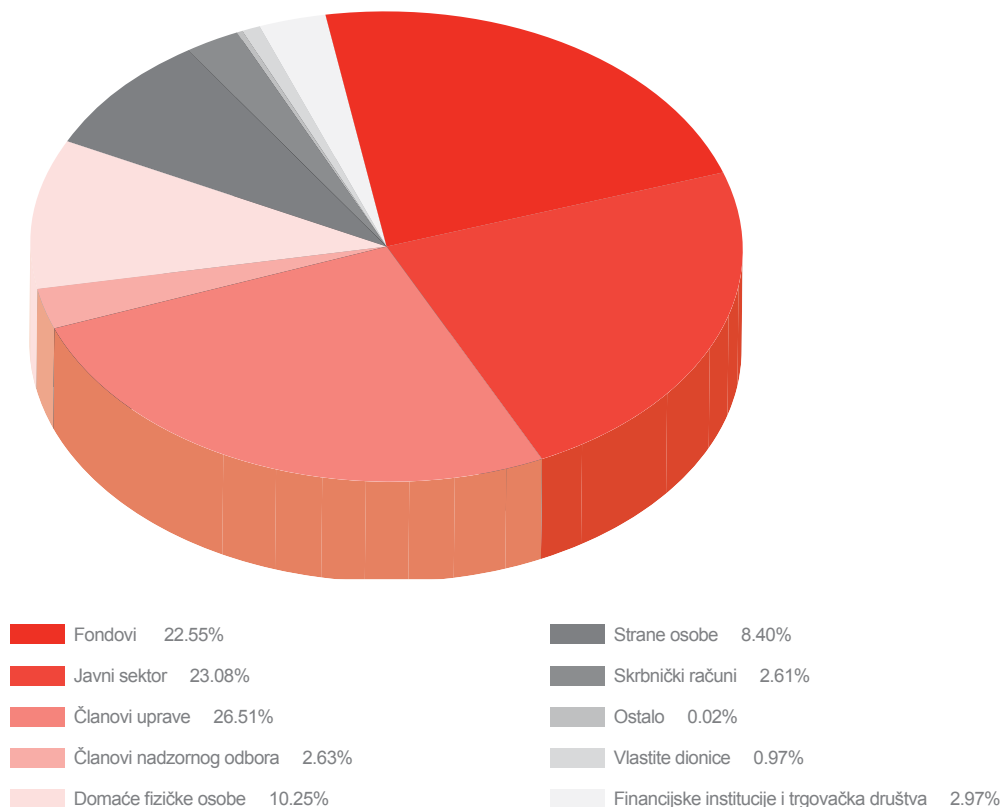
Vlasnička struktura promatrana je po grupama dioničara na način da ukupan zbroj svih grupa čini 100% vlasničke strukture izdavatelja, što znači da jedan dioničar može biti raspoređen samo u jednu grupu.

Grupe na koje je podijeljena struktura dioničkih društava jesu sljedeće:

- vlastite dionice,
- financijske institucije i trgovačka društva,
- fondovi (investicijski i mirovinski fondovi sa sjedištem u Republici Hrvatskoj),
- javni sektor (Republika Hrvatska),
- članovi uprave,
- članovi nadzornog odbora,
- domaće fizičke osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora),
- strane osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora),
- skrbnički računi,
- ostalo.

Na Grafikonu 2.1. prikazana je vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2012. prema prethodno navedenim kategorijama.

Grafikon 2.1. Vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2012. godine

Izvor: SKDD

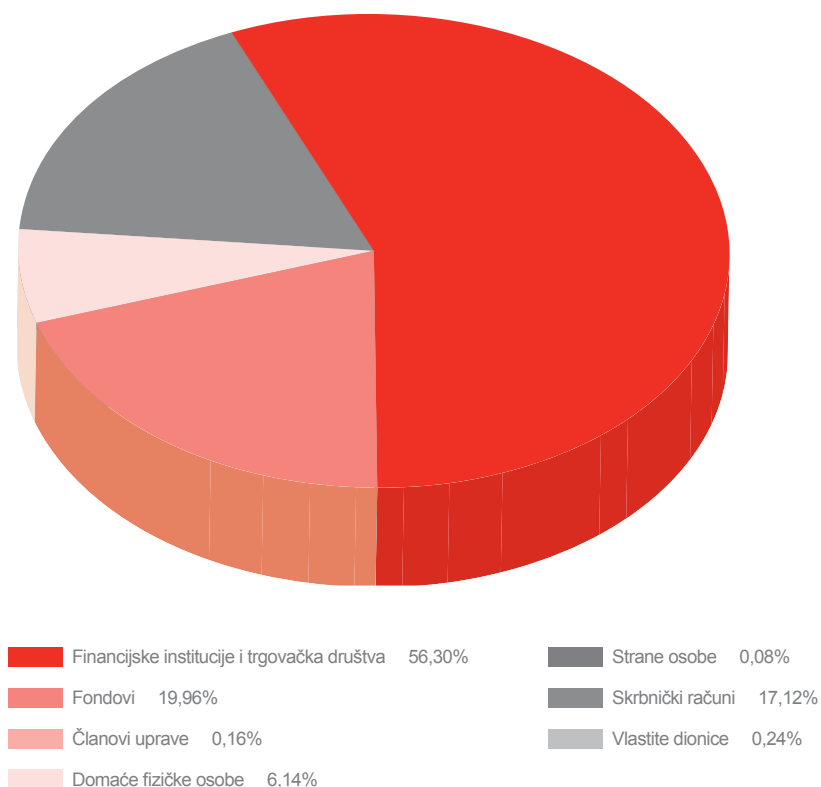
- Za razliku od prethodne godine, u vlasničkoj strukturi izdavatelja korporativnih obveznica koji su osnovani kao dionička društva najveći udio imali su članovi uprave (26,51%), a javni sektor, koji je prošle godine bio na prvom mjestu s udjelom od 30,26%, ove je godine na drugom mjestu s udjelom od 23,08%.

2.1.2. Vlasnička struktura imatelja korporativnih obveznica

Struktura imatelja korporativnih obveznica izrađena je prema istim kategorijama kao i vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica bez kategorija javnog sektora, članova nadzornog odbora te kategorije ostalo, koje su iznosile 0,00%. Podaci su također preuzeti iz SKDD-a.

Na Grafikonu 2.2. prikazana je struktura imatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2012. prema zadanim kategorijama.

Grafikon 2.2. Struktura imatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2012. godine

Izvor: SKDD

- Jednako kao i 2011. godine, imatelji korporativnih obveznica s najvećim udjelom su financijske institucije i trgovačka društva sa 56,30% udjela, a slijede ih fondovi i skrbnički računi.

2.2. Organi izdavatelja

U nastavku su analizirani podaci o organima izdavatelja obveznica, i to posebno za upravu, a posebno za nadzorni odbor. Podaci o glavnoj skupštini nisu analizirani s obzirom na to da izdavatelji obveznica imaju različite pravne oblike (dioničko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću, poseban pravni oblik).

Svi izdavatelji obveznica koji su oblikovani kao dioničko društvo imaju dualistički sistem organizacije društva, odnosno uz glavnu skupštinu imaju još dva organa društva: upravu koja vodi i zastupa društvo te nadzorni odbor koji nadzire poslove društva.

2.2.1. Uprava

U nastavku su analizirani podaci o članovima uprave izdavatelja obveznica koji su organizirani kao dioničko društvo na dan 31. prosinca 2010., 2011. i 2012. godine.

Uprava se može sastojati od jedne ili više osoba (direktora). Broj članova uprave propisuje se statutom izdavatelja. ZTD ne propisuje obvezni broj članova uprave.

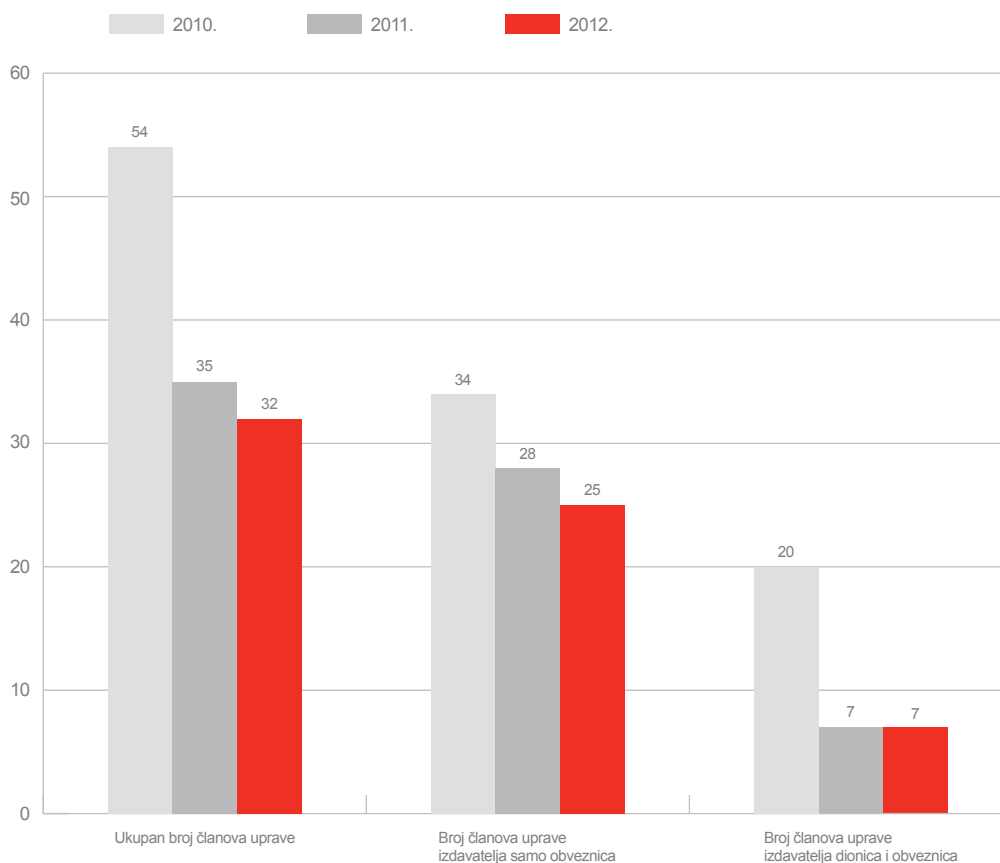
Članovi uprave mogu biti samo fizičke osobe koje su potpuno poslovno sposobne.

Podaci o veličini i strukturi uprave i nadzornog odbora analizirani su samo za one izdavatelje obveznica koji su organizirani kao dioničko društvo (11 izdavatelja).

U nastavku je analiziran broj članova uprave dioničkih društava izdavatelja korporativnih obveznica, kojih je bilo 14 na kraju 2010. te 11 na kraju 2011. i 2012. godine.

Na Grafikonu 2.3. prikazan je ukupan broj članova uprave izdavatelja obveznica na kraju 2010., 2011. i 2012. godine.

Grafikon 2.3. Ukupan broj članova uprave na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

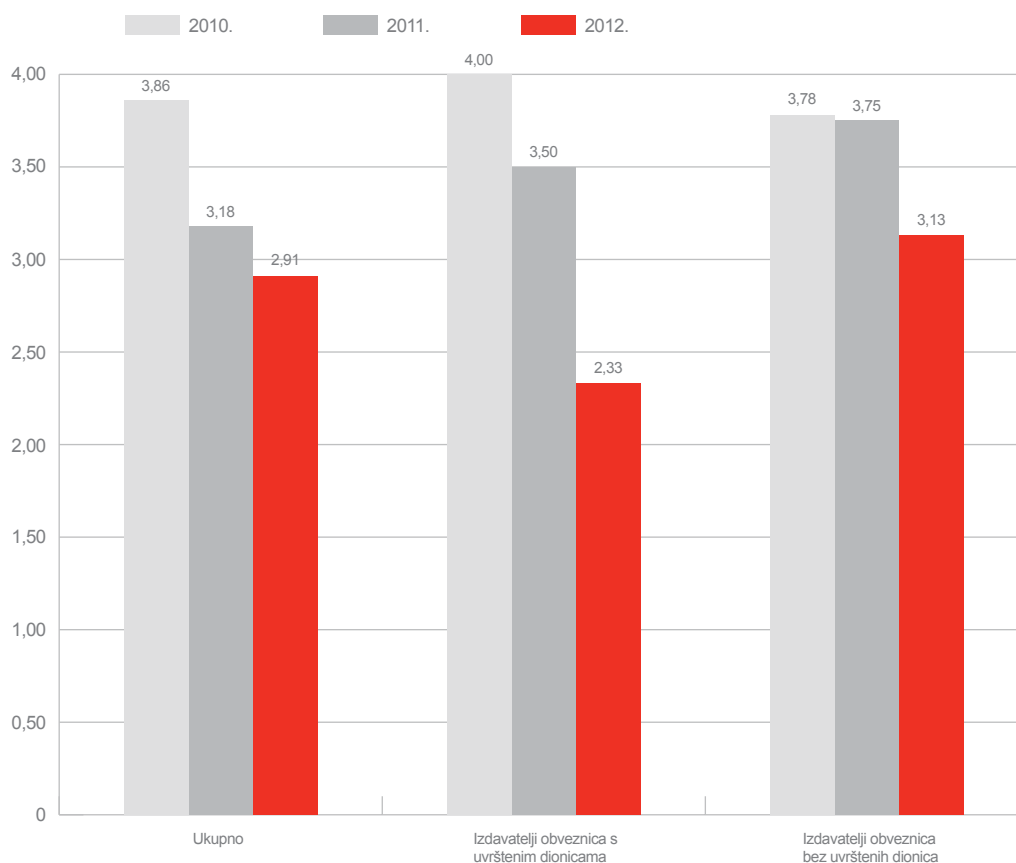

Izvor: sudski registar, Hanfa

- Na dan 31. prosinca 2012. najveći broj članova uprave bio je šest, koliko ih je imao samo jedan izdavatelj obveznica, a najviše izdavatelja (četiri) ima po tri člana uprave.

Na Grafikonu 2.4. prikazan je prosječan broj članova uprave izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2010., 2011. i 2012. godine.

Grafikon 2.4. Prosječan broj članova uprave izdavatelja obveznica na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

Izvor: sudski registar, Hanfa

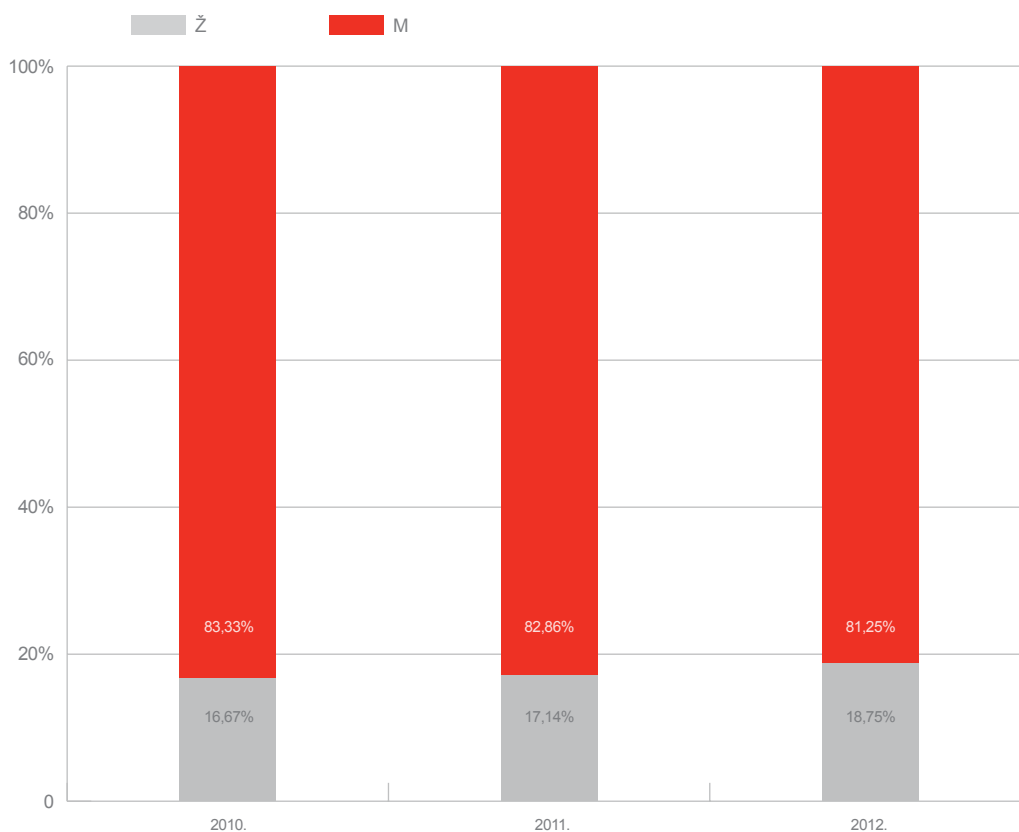
- U promatranom razdoblju, prosječan broj članova uprave izdavatelja korporativnih obveznica prvi put je pao ispod tri (2,91) na kraju 2012. godine.

Spolna struktura

- Broj žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica iznosio je šest na dan 31. prosinca 2012.
- Samo pet izdavatelja korporativnih obveznica (od ukupno 11 analiziranih) imalo je ženu u upravi na dan 31. prosinca 2012. godine.
- U četiri od pet izdavatelja koji su imali ženu u upravi na dan 31. prosinca 2012. godine, njih četiri su imala jednu ženu u upravi, dok je jedan izdavatelj imao dvije žene u upravi koja se sastoji od tri člana. Jedan izdavatelj je na dan 31. prosinca 2012. godine imao jednog člana uprave, i to ženu.

Na Grafikonu 2.5. prikazan je udio žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine.

Grafikon 2.5. Udio žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

Izvor: sudski registar, Hanfa

- Udio žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica iznosio je prosječno 17,52% za sve tri analizirane godine.
- Žena je bila predsjednica uprave (direktor) u samo jednom izdavatelju korporativnih obveznica u na kraju 2012. godine.

Poslovnik o radu uprave

- Devet izdavatelja korporativnih obveznica navelo je kako ima interni propis rada uprave (poslovnik o radu uprave) za 2012. godinu, od čega su dva izdavatelja navela da se interni propis rada uprave mijenjao tijekom 2012. godine.

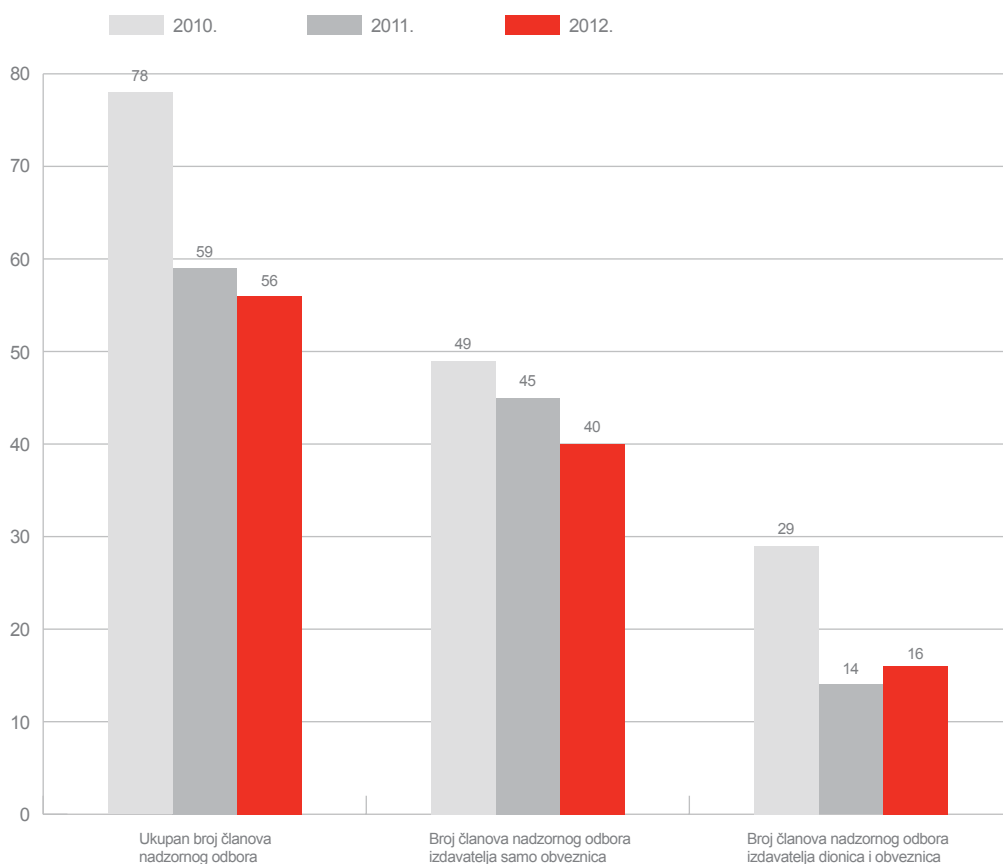
Sjednice uprave

- Šest izdavatelja korporativnih obveznica navelo je kako ima raspored održavanja sjednica uprave za 2012. godinu, od čega su tri izdavatelja navela da imaju mogućnost sudjelovanja na sjednicama uprave putem opunomoćenika.

2.2.2. Nadzorni odbor

Na Grafikonu 2.6. prikazan je ukupan broj članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica na kraju 2010., 2011. i 2012. godine.

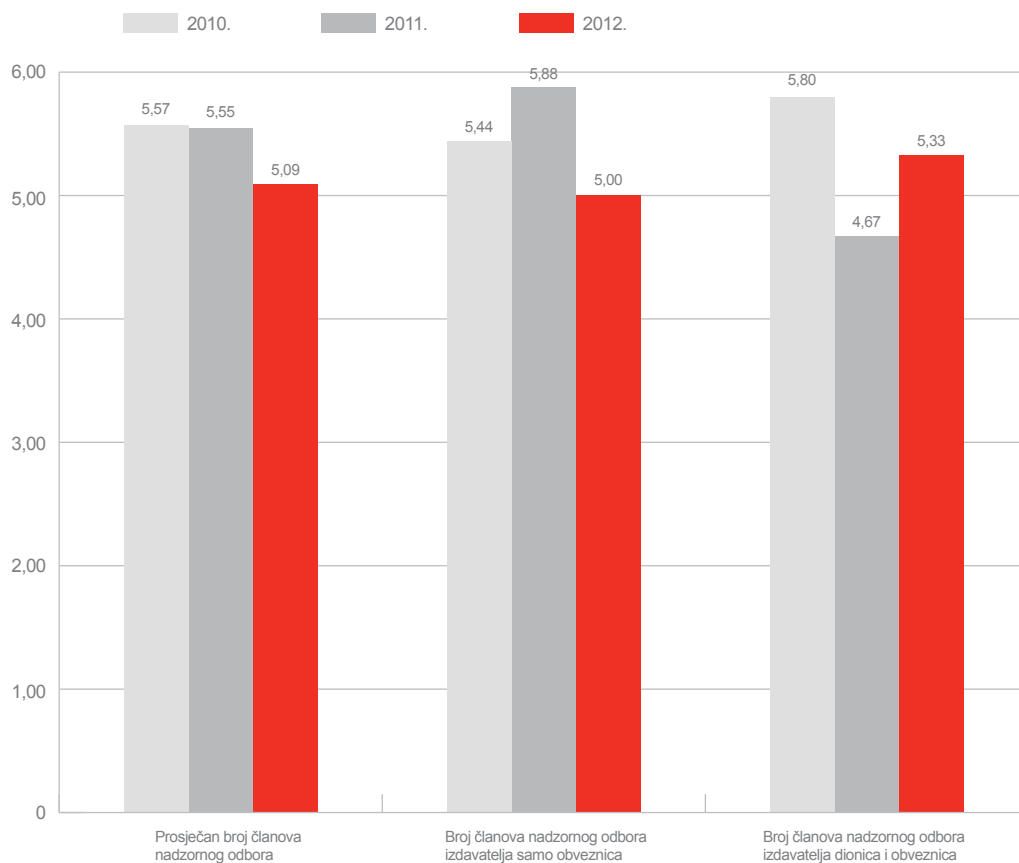
Grafikon 2.6 Ukupan broj članova nadzornog odbora na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

Izvor: sudski registar

Na Grafikonu 2.7. prikazan je prosječan broj članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2010., 2011. i 2012. godine.

Grafikon 2.7. Prosječan broj članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

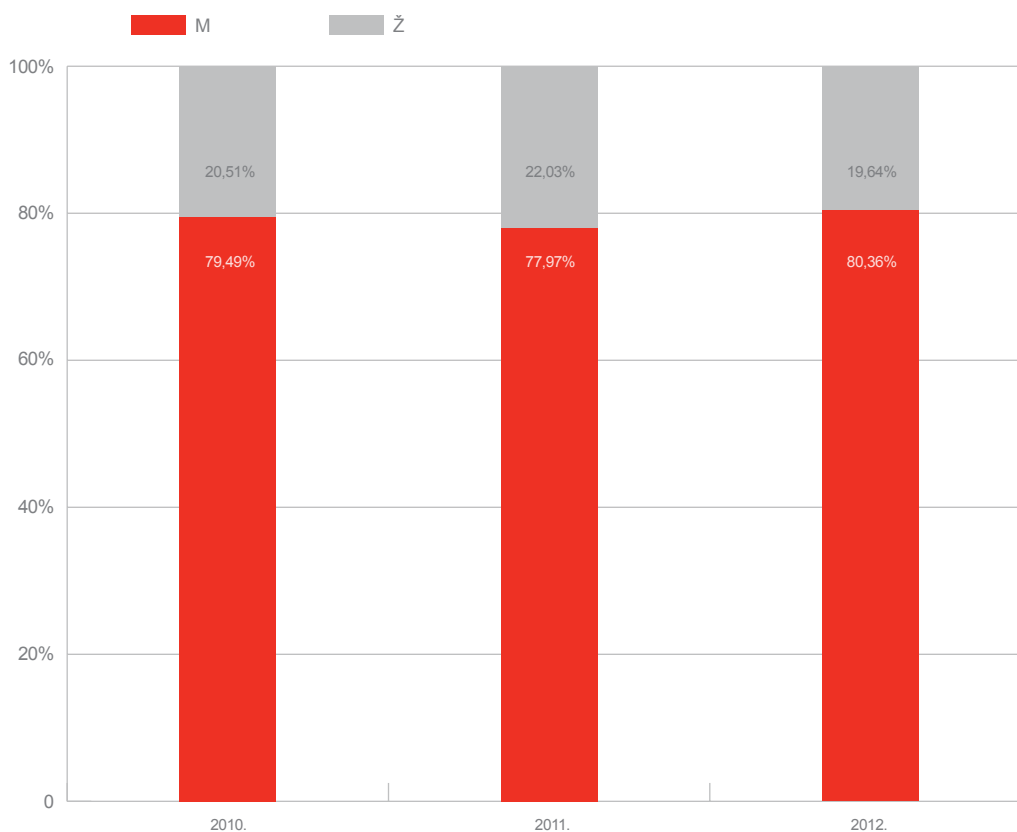
Izvor: sudski registar

- Prosječan broj članova nadzornih odbora izdavatelja korporativnih obveznica i u 2012. se nastavlja smanjivati (-8,29% u odnosu na kraj 2011. godine).

Spolna struktura

Na Grafikonu 2.8. prikazan je udio žena u nadzornom odboru izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2010., 2011. i 2012. godine.

Grafikon 2.8. Udio žena u nadzornom odboru izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine

Izvor: sudski registar

- U promatranom razdoblju prosječan broj žena u nadzornim odborima izdavatelja korporativnih obveznica iznosi 20,73%, što je nešto više od prosječnog broja žena u upravama izdavatelja korporativnih obveznica u istom razdoblju (17,52%), ali još uvijek daleko od uravnotežene zastupljenosti.

U Nacionalnoj politici za ravnopravnost spolova za razdoblje od 2011. do 2015. godine, koju je Hrvatski sabor donio na sjednici 15. srpnja 2011. godine, jedan od ciljeva je da se pri imenovanju članstva nadzornih i upravnih odbora poduzeća u javnom i privatnom sektoru vodi računa o uspostavljanju uravnotežene zastupljenosti obaju spolova na način da podzastupljenog spola, sukladno Zakonu o ravnopravnosti spolova, ne bude manje od 40%.

Komisije nadzornog odbora

- Šest izdavatelja navelo je da ima osnovanu komisiju za reviziju u 2012. godini., tri imaju osnovanu komisiju za nagrađivanje, a dva izdavatelja imaju osnovanu i komisiju za imenovanja.

Interne procedure rada komisija

- Pet od šest izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju u 2012. godini navelo je da imaju i interne procedure rada komisije za reviziju.
- Dva od tri izdavatelja koji imaju komisiju za nagrađivanje imaju i interne procedure rada navedene komisije, dok svi izdavatelji koji imaju osnovanu komisiju za imenovanja imaju donesene i interne procedure rada komisije za imenovanja.

Sastanci

- Pet od šest izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju u 2012. godini navelo je kako se ista i sastala tijekom 2012. godine. Prosječan broj održanih sastanaka komisije za reviziju tijekom godine iznosio je tri, dok se kod tri od pet izdavatelja koji imaju osnovanu komisiju za reviziju ista sastala četiri puta tijekom 2012. godine.
- Jedan izdavatelj naveo je da su održana tri sastanka komisije za nagrađivanje u 2012. godini.
- Jedan izdavatelj naveo je kako su održana tri sastanka komisije za imenovanja u 2012. godini.

Ostale komisije

- Tri izdavatelja su navela da imaju osnovanu dodatnu komisiju u 2012. godini. Nazivi dodatnih komisija jesu komisija za korporativno upravljanje (dva izdavatelja) i kreditni odbor.
- Dva izdavatelja su navela da izrađuju izvješća o radu komisija, a izvješća komisija od jednog izdavatelja su dostupna i javnosti (Atlantic Grupa d.d.).

2.3. Naknade

2.3.1. Naknade članovima uprave

Četiri izdavatelja korporativnih obveznica navela su da imaju politiku nagrađivanja članova uprave u 2012. godini, dok ih je u 2011. godini bilo dva, odnosno osam u 2010. godini.

U Tablici 2.2. prikazan je broj izdavatelja koji je dostavio prosječni fiksni i varijabilni bruto iznos isplaćen članovima uprave izdavatelja korporativnih obveznica, prosječni iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima uprave te prosječni novčani iznos opcija koje imaju članovi uprave i odgovarajući iznos tijekom 2012., 2011. i 2010. godine.

Tablica 2.2. Iznosi isplaćenih naknada članovima uprave izdavatelja korporativnih obveznica tijekom 2012., 2011. i 2010. godine

		Prosječni bruto iznos isplaćen članovima uprave tijekom godine		Prosječni iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima uprave tijekom godine	Prosječni novčani iznos opcija koje imaju članovi uprave
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos		
2012.	Broj izdavatelja	13	2	1	2
	Iznos	2.674.849	2.069.916	5.892.847	46.896.957
2011.	Broj izdavatelja	12	2	1	1
	Iznos	655.232	427.524	3.030.868	30.000.000
2010.	Broj izdavatelja	12	3	0	3
	Iznos	564.449	279.010	0	10.663.618

Izvor: Upitnik

- U odnosu na 2011. godinu došlo je do značajnog povećanja prosječnih iznosa isplaćenih članovima uprave, i to u svim analiziranim kategorijama.
- Tri izdavatelja su navela kako se glavnoj skupštini podnosi godišnji izvještaj o nagradama članovima uprave.
- Postojanje opcija kao načina nagrađivanja i motivacije članova uprave navela su dva izdavatelja, jedan u iznosu od 90 mil. kuna, a jedan u iznosu od 3,8 mil. kuna.

2.3.2. Naknade članovima nadzornog odbora

- Za 2012. godinu šest izdavatelja korporativnih obveznica navelo je kako visinu nagrade članovima nadzornog odbora određuje glavna skupština, dok su dva izdavatelja navela kako je visina nagrade isplaćena statutom. Ostali izdavatelji nisu odgovorili.

U Tablici 2.3. prikazan je broj izdavatelja koji je dostavio prosječni fiksni i varijabilni bruto iznos isplaćen članovima nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica i prosječni iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima nadzornog odbora i odgovarajući iznos tijekom 2012., 2011. i 2010. godine.

Tablica 2.3. Iznosi isplaćenih naknada članovima uprave nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica tijekom 2012., 2011. i 2010. godine

		Prosječni bruto iznos isplaćen članovima nadzornog odbora tijekom godine		Prosječni iznos ostalih nagrada isplaćenih članovima nadzornog odbora
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos	
2012.	Broj izdavatelja	9	0	0
	Iznos	336.428	0	126.656,34
2011.	Broj izdavatelja	3	0	1
	Iznos	50.001	0	62.508
2010.	Broj izdavatelja	11	0	0
	Iznos	60.207	0	0

Izvor: Upitnik

- Kao i u proteklom razdoblju, izdavatelji korporativnih obveznica ne isplaćuju članovima nadzornih odbora varijabilne naknade, međutim u 2012. godini je u odnosu na prethodnu godinu za gotovo sedam puta porastao iznos fiksnih naknada isplaćenih članovima nadzornih odbora.
- Četiri izdavatelja u 2012. godini navela su kako se glavnoj skupštini podnosi godišnji izvještaj o nagradama članovima nadzornog odbora.

2.3.3. Transakcije s povezanim osobama

- Tri izdavatelja navela su da imaju interni propis postupanja u slučajevima transakcija s povezanim osobama u 2012. godini.

U Tablici 2.4. prikazan je iznos prijavljenih transakcija tijekom 2010., 2011. i 2012. godine koje je izdavatelj dionica sklopio sa sljedećim interesnim skupinama: s dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja, s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja, s višim rukovodstvom izdavatelja te unutar grupe kojoj izdavatelj pripada ili joj je na vrhu.

Tablica 2.4. Prosječni iznos prijavljenih transakcija s povezanim osobama tijekom 2010., 2011. i 2012. godine

		Bruto novčani iznos poslova (transakcija s povezanim osobama) koje je izdavatelj sklopio s			
		dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja	članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja	višim rukovodstvom izdavatelja	unutar grupe kojoj pripada ili joj je na vrhu
2012.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	5	4	2	3
	Prosječni iznos transakcije u kunama	2.195.173.621	21.978.025	36.174.739	616.632.660
2011.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	3	3	1	3
	Prosječni iznos transakcije u kunama	3.499.375.157	22.910.909	71.689.663	683.295.318
2010.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	6	3	1	7
	Prosječni iznos transakcije u kunama	73.570.825	13.624.267	7.488.015	384.616.797

Izvor: Upitnik

- Tijekom 2012., jednako kao i 2011. godine, daleko najveći iznos transakcija s povezanim osobama izdavatelji su sklopili s dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja.

2.3.4. Sukob interesa

- Pet izdavatelja navelo je kako ima interni propis za prepoznavanje, sprječavanje i prijavljivanje sukoba interesa u 2012. godini (pet u 2011. godini i šest u 2010. godini). Kao osnovne postavke internog propisa u vezi sa sukobom interesa izdavatelji su naveli sljedeće: zakonitost rada i poslovanja, profesionalnost, stručnost, savjesnost, objektivnost, neovisnost, razvidnost i nepristranost u radu, nulta stopa tolerancije prema korupciji, odgovornost, etičnost i transparentnost poslovanja.
- Ni jedan izdavatelj nije imao slučaj prijavljivanja sukoba interesa tijekom 2012. godine.

2.4. Revizija i kontrola

2.4.1. Unutarnja revizija i kontrola

- Sedam od 14 izdavatelja navelo je kako ima sustav unutarnje kontrole u 2012. godini.
- Osam od 14 izdavatelja navelo je kako ima sustav unutarnje revizije u 2012. godini.

2.4.2. Upravljanje rizicima društva

- Četiri izdavatelja navela su kako imaju propisan interni propis za prepoznavanje, upravljanje i sprječavanje nastanka rizika u 2012. godini.
- Sedam izdavatelja navelo je kako je imenovalo osobu zaduženu za upravljanje rizicima u 2012. godini. Funkcija navedene osobe najčešće je direktor financija (dva) ili član uprave (dva).
- Kao najzastupljeniji rizici u izdavateljima korporativnih obveznica navedeni su rizik likvidnosti, kreditni, kamatni i operativni rizik, dok su dva izdavatelja navela i politički rizik i rizik makroekonomskog okruženja.
- Šest izdavatelja (dva više nego 2011. godine) navela su kako se tijekom 2012. godine materijalizirao neki od sljedećih rizika: rizik likvidnosti (tri izdavatelja), valutni rizik (jedan izdavatelj), kreditni rizik (jedan izdavatelj) te rizik makroekonomskog okruženja (jedan izdavatelj). Kao uzroci nastajanja navedenih rizika navedeni su: smanjenje ekonomskih aktivnosti u državi, odnosno cjelokupna gospodarska situacija u državi, nelikvidnost i otežanost naplate te obveze za kredite u stranoj valuti.

2.4.3. Vanjska revizija

- 14 izdavatelja korporativnih obveznica koristili su usluge devet različitih vanjskih revizora tijekom 2012. godine. Istog vanjskog revizora imala su tri izdavatelja.
- Na kraju 2011. godine prosječan broj godina korištenja usluga istog vanjskog revizorskog društva iznosio je 5,86 (5,36 2011. godine).
- Na kraju 2012. godine prosječan broj godina korištenja usluga istog ovlaštenog vanjskog revizora u istom revizorskom društvu iznosio je 4,46 (4,21 2011. godine).
- Bruto novčani iznos plaćen vanjskom revizorskom društvu za pružene usluge revizije tijekom 2012. godine navelo je 13 od 14 izdavatelja, a iznos se kretao od 47,1 tis. kuna do 1,8 mil. kuna. U prosjeku, vanjskim revizorima izdavatelji su isplatili 297 tis. kuna za pružene usluge revizije tijekom 2012. godine.
- Bruto novčani iznos plaćen vanjskom revizorskom društvu za ostale pružene usluge tijekom 2011. godine navela su četiri izdavatelja, a on se kretao od 3 tis. kuna do 78,8 tis. kuna.
- Ni jedan izdavatelj korporativnih obveznica nije naveo da postoji povezanost vanjskog revizorskog društva i revizora s izdavateljem, odnosno članovima uprave i nadzornog odbora te višeg rukovodećeg kadra izdavatelja.

Popis tablica

Broj tablice	Naziv	Stranica
	1. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja dionica	
1.1.	Podjela izdavatelja prema grupama djelatnosti na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	7
1.2.	Iznosi naknada članovima uprave izdavatelja dionica tijekom 2012., 2011. i 2010. godine (u kn)	22
1.3.	Iznosi naknada članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica tijekom 2012., 2011. i 2010. godine (u kn)	24
1.4.	Prosječni iznos prijavljenih transakcija s povezanim osobama tijekom 2010., 2011. i 2012. godine (u kn)	26
	2. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja korporativnih obveznica	
2.1.	Temeljni kapital izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	34
2.2.	Iznosi isplaćenih naknada članovima uprave izdavatelja korporativnih obveznica tijekom 2012., 2011. i 2010. godine	45
2.3.	Iznosi isplaćenih naknada članovima uprave nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica tijekom 2012., 2011. i 2010. godine	46
2.4.	Prosječni iznos prijavljenih transakcija s povezanim osobama tijekom 2010., 2011. i 2012. godine	47

Popis grafikona

Broj grafikona	Naziv	Stranica
1. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja dionica		
1.1.	Tržišna kapitalizacija uređenog tržišta Zagrebačke burze na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	8
1.2.	Vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31.12.2012. godine	10
1.3.	Podrijetlo kapitala izdavatelja na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	11
1.4.	Prosječan broj članova uprave prema vrsti tržišta na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	13
1.5.	Zastupljenost muškaraca i žena u upravi na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	14
1.6.	Broj članova uprave koji su istovremeno članovi uprave/nadzornog odbora drugih izdavatelja u 2010., 2011. i 2012. godini	16
1.7.	Prosječan broj članova nadzornog odbora prema vrsti tržišta na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	18
1.8.	Zastupljenost muškaraca i žena u nadzornom odboru izdavatelja u 2010., 2011. i 2012. godini	19
1.9.	Ukupno isplaćeni bruto fiksni iznos članovima uprave (u mil. kn) tijekom 2012. godine u odnosu na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja (u mlrd. kn)	23
1.10.	Sudjelovanje dioničara na glavnim skupštinama tijekom 2010., 2011. i 2012. godine	28
1.11.	Udio izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mlrd.kn.)	31
2. Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju izdavatelja korporativnih obveznica		
2.1.	Vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2012. godine	36
2.2.	Struktura imatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2012. godine	37
2.3.	Ukupan broj članova uprave na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	38
2.4.	Prosječan broj članova uprave izdavatelja obveznica na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	39
2.5.	Udio žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	40
2.6.	Ukupan broj članova nadzornog odbora na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	41
2.7.	Prosječan broj članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	42
2.8.	Udio žena u nadzornom odboru izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2010., 2011. i 2012. godine	43